

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

**Tourist's Satisfaction Towards Facilities Development of Kaeng Krachan
National Park, Phetchaburi Province**

โดย

นายมาโนช การพนักงาน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)
พ.ศ. 2548

ISBN 974-9828-05-4

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Tourist's Satisfaction Towards Facilities Development of Kaeng Krachan
National Park, Phetchaburi Province

นามผู้วิจัย นายมาโนช การพนักงาน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์อภิชาติ ภัทรธรรม, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เรืออากาศเอกปราโมทย์ ลำไย, บธ.ม.)

ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากหลายฝ่าย ในโอกาสนี้ใคร่ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อภิชาติ ภัทรธรรม ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก รองศาสตราจารย์ เรืออากาศเอกปราโมทย์ ลำไย กรรมการที่ปรึกษาวิชารอง และอาจารย์นิคม แผลมศักดิ์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนหรือท่องเที่ยวภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบเท้ามารดาที่เคารพ และขอขอบคุณภรรยา บุตร ธิดา ญาติพี่น้อง คุณพู่ผิงศ์ จุสณิถ คุณสมควร อนันตศรี คุณทัศนระ ศรีวิลาส คุณจุมพล แก้วเกตุ คุณสุพร พลพันธ์ และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ และผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้ลงได้ด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

มาโนช การพนักงาน

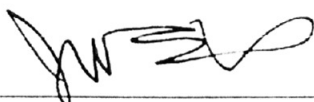
มีนาคม 2548

มาโนช การพนักงาน 2548: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ปรินญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ปรธานกรรการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์อภิชาติ ภัทรธรรม, Ph.D.
105 หน้า

ISBN 974-9828-05-4

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลทั่วไป ระดับความพึงพอใจ และศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพ้ที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี การศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพ้ที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี รวมจำนวน 400 คน วิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้วิธีทดสอบที (t-test) และวิธีทดสอบเอฟ (F-test) ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95 เปอร์เซ็นต์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาคส่วนใหญเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 32.24 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจเป็นอาชีพหลัก ไม่มีอาชีพรอง มีรายได้และรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 432,287.65 บาท และ 301,556.25 บาท ตามลำดับ มีภูมิลำเนาอยู่ในพ้ที่ภาคกลาง มีระยะทางการมาท่องเที่ยวอุทยานฯ เฉลี่ย 299.74 กิโลเมตร มาท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มเพื่อน มีจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มเฉลี่ย 9.09 คน ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะเดินทาง มีการพักค้างแรม โดยกางเต็นท์พักในอุทยานฯ มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย 2,425.68 บาท มีความประทับใจจุดชมวิว และทิวทัศน์ที่สวยงามของอุทยานฯ และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพ้ที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ สถานภาพการศึกษา และวัตถุประสงค์ของการมาเยือน

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรการ

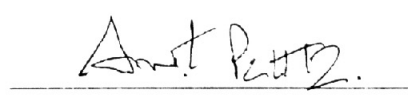
18 ส.ค. 2548

Manoch Ganpanakngan 2005: Tourist's Satisfaction Towards Facilities Development of Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi Province. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Apichart Pattaratuma, Ph.D. 105 pages.
ISBN 974-9828-05-4

Objectives of the study were to determine the socio-economic condition and general tourists information, satisfaction level and comparative study on facilities satisfaction of facilities development of Kang Krachan National Park, Phetchaburi Province. The using data was collected by employing the designed questionnaires to interview 400 sample tourists who visited Kang Krachan National Park, Phetchaburi Province. The statistical analysis method used for testing the hypothesis were t-test and F-test at 95 percent statistical confident level, through statistical software package.

Results of the study indicated that the most tourists were female, with the average age of 32.24 years. Bachelor degree was their educational level. Their main occupation was government officers and without minor occupation. The averages of annual household income and expenditure were 432,287.65 and 301,556.25 baht, respectively. Their domiciles were in the central region. The average of the journey distance was 299.74 kilometers. The type of tour was classified as friend group tour. The average number of member per group tour was 9.09 persons. Personal car was used as the vehicle for touring, and stayed over night in the recreational area by tent camping. The tour purpose was for relaxation. The average cost of the tour was 2,425.68 baht. View point and beautiful scenery were the most attractive places for the tourists. They weren't the member of forest resource conservation party. They satisfied toward the facilities of this national park at high level, with the average score of 3.50. Factors affecting the satisfaction toward the facilities development of the recreational area were educational level and visiting purpose.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

18 MAR 2005

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการศึกษาวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
การตรวจเอกสาร	7
ความหมาย หลักการและทฤษฎีความพึงพอใจ	7
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ. ศ. 2504	11
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ	13
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	26
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
กรอบแนวคิดในการศึกษา	38
สมมติฐาน	39
อุปกรณ์และวิธีการ	41
อุปกรณ์	41
วิธีการ	41
ผลและวิจารณ์	47
สภาพเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบลักษณะการท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการ ของนักท่องเที่ยว	47
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	60
ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	71
ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุป	87
ข้อเสนอแนะ	88
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	90
ภาคผนวก	94
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	105

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ประจำปี พ.ศ. 2546	44
2	จำนวนและร้อยละของสภาพเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบลักษณะการท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง	51
3	คะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	61
4	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	62
5	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน	72
6	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน	73
7	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการศึกษาแตกต่างกัน	74
8	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน	75
9	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	76
10	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกัน	77
11	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน	78
12	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาลำดับความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน	80
14	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการพักผ่อนแตกต่างกัน	81
15	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนแตกต่างกัน	82
16	การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน	83
17	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	84

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่แสดงที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	29
2	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	31
3	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามของการศึกษา	38

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

**Tourist's Satisfaction Towards Facilities Development of Kaeng Krachan
National Park, Phetchaburi Province**

คำนำ

ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความชื่นชอบและนิยมที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงสภาพความแออัดในสังคมเมืองเข้าหาธรรมชาติ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน จากสภาพธรรมชาติที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์สวยงามเฉพาะตัว สามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้เข้ามาประกอบกิจกรรมได้อย่างดียิ่ง นอกจากนี้ การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ส่งเสริมภาวะเศรษฐกิจของท้องถิ่น และประเทศให้เติบโตไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงการจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเน้นในเชิงรุกมากขึ้น โดยเฉพาะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อการรองรับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนอุทยานแห่งชาติที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกจึงเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งที่ต้องดำเนินการจัดทำขึ้น เพื่อรองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต้องอิงหลักทางวิชาการ เพื่อที่จะช่วยรักษาคุณภาพของพื้นที่ อีกทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต้องให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่เป็นหลัก

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากมีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง จึงจำเป็นจะต้องสนองในด้านการบริการในเขตท่องเที่ยว และพื้นที่เพื่อนันทนาการให้เพียงพอ ให้มีความพอเหมาะกับพื้นที่และทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่น้อยที่สุด ปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นอุทยานแห่งชาติที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ ไม่ต้องใช้เวลาในการเดินทางหลายวันก็สามารถที่จะมาสัมผัสความงดงามของธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด และมีโอกาสได้พบเห็นสัตว์ป่าที่ยังคงมีหลงเหลืออยู่จำนวนมากในพื้นที่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาพื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรม

และอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้นดังกล่าว และมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นไปในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากขึ้น แต่การพัฒนาดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักวิชาการในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ควบคู่ไปกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติให้น้อยที่สุด

ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีหลากหลายกลุ่ม อาจมีทั้งที่มีความพึงพอใจและมีความไม่พึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานที่ได้จัดไว้รองรับ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงานและรูปแบบของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานฯ อย่างมีเหตุมีผลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่และสภาพความต้องการของนักท่องเที่ยวที่นับวันจะมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ตลอดจนนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ในด้านของการบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใน พื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2547 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2548 โดยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จะทำการศึกษาเฉพาะตัวแปรด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสมรส อาชีพ รายได้ ภูมิถิ่นกำเนิด ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว ลักษณะการพักแรม วัตถุประสงค์ของการมาเยือน ประสบการณ์การท่องเที่ยว และประสบการณ์การ เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจานเท่านั้น การที่มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวและตัวแปรดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็น บุคคลที่มีการศึกษา สามารถรับรู้ มีความเข้าใจ และสามารถแสดงออกถึงความพึงพอใจ ตลอดจน ความต้องการต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไป ระดับความพึงพอใจ เปรียบเทียบความพึงพอใจ รวมถึงศึกษา ศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

นิยามศัพท์

“ความพึงพอใจ” หมายถึง ระดับความรู้สึกที่แสดงออกมาของนักท่องเที่ยวในระดับสูงต่ำ แตกต่างกันไปต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ที่ทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้จัดไว้เพื่อรองรับและตอบสนองความต้องการเมื่อเข้ามาท่องเที่ยว หรือประกอบกิจกรรมทาง นันทนาการ ในบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง บุคคลที่เป็นคนไทย มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป และมีความรู้ไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเดินทางเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมนันทนาการภายใน บริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“สิ่งอำนวยความสะดวก” หมายถึง สิ่งปลูกสร้าง สถานที่ เครื่องใช้ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ทางอุทยานฯ จัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่ออำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ และสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเข้ามาท่องเที่ยว หรือประกอบกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ให้ได้รับความรู้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความ เพลิดเพลิน สามารถป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ และช่วยสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่นักท่องเที่ยวที่ได้ พบเห็น สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ได้แก่ สถานที่พัก ค่ายพัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาคาร สำนักงาน ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ถนน ทางเดินเท้า ลานจัดกิจกรรม ป้ายสื่อความหมาย ต่าง ๆ รวมถึงห้องน้ำ ห้องสุขา เป็นต้น

“อุทยานแห่งชาติ” หมายถึง เขตพื้นที่ป่าที่ทางราชการได้ประกาศให้เป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ในที่นี้หมายถึงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“เพศ” หมายถึง ลักษณะที่บ่งบอกว่า เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“อายุ” หมายถึง อายุจริงของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยมีหน่วยนับเป็นปี เศษของเดือนไม่ถึง 6 เดือนให้ปัดทิ้ง และตั้งแต่ 6-12 เดือนให้ปัดขึ้นเป็น 1 ปี

“สถานภาพการศึกษา” หมายถึง สถานภาพสำเร็จการศึกษาแล้ว หรือสถานภาพที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“สถานภาพสมรส” หมายถึง สถานะภาพการมีคู่ครอง โสด หย่าร้าง ม่าย ซึ่งบัญญัติไว้ตามกฎหมายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“อาชีพหลัก” หมายถึง ลักษณะของการประกอบอาชีพ หรือการทำงานหลักของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“รายได้” หมายถึง รายได้เป็นตัวเงินของนักท่องเที่ยว ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพต่าง ๆ รวมกัน โดยที่ยังไม่มีการหักค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

“ภูมิลำเนาเดิม” หมายถึง จังหวัดที่เป็นบ้านเกิดหรือถิ่นที่อยู่ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว” หมายถึง กลุ่มของนักท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันออกไปตามสถานภาพความเป็นจริง เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มพ่อค้า กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อนฝูง กลุ่มบริษัท ห้างร้าน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มทัวร์นำเที่ยว หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เป็นต้น ที่เดินทางมาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว” หมายถึง จำนวนของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“ลักษณะการพักแรม” หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การพักค้างคืน และไม่พักค้างคืน (มาเช้าเย็นกลับ)

“วัตถุประสงค์ของการมาเยือน” หมายถึง เป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนหรือท่องเที่ยว ภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการศึกษาธรรมชาติ เพื่อประกอบกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

“การมีประสบการณ์การท่องเที่ยว” หมายถึง ความคุ้นเคย หรือการมีประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่เคยมาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมาย หลักการและทฤษฎีความพึงพอใจ
2. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ. ศ. 2504
3. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ
4. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย หลักการและทฤษฎีความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้รวบรวมมานำเสนอไว้โดยสังเขป ดังนี้

เอ็ดมพร (2527) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นพื้นฐานของการได้รับการพักผ่อนหย่อนใจในหลาย ๆ รูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งบางคนชอบอิสระ บางคนชอบเป็นหมู่คณะ

Good (1959) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความชื่นชอบ หรือชื่นชมในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น การแสดงออก วิธีการ การสรุปในตอบจบ หรืออาจจะเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นที่เป็นไปได้ เช่น การยอมรับและการไม่ยอมรับ จะเป็นทางเลือกที่มีเหตุผล หรือแบบใช้อารมณ์ในการตัดสินใจที่มีขอบเขต และความพอใจในสิ่งนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับการพิจารณาด้วย

Porter and Lawler (1968) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ คือ ระดับความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของบุคคลและสิ่งตอบแทนที่บุคคลนั้นได้รับจริง ๆ เป็นความรู้สึกของผู้รับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานที่นั้น ๆ

Tiffin and Mc Cormick (1968) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ ซึ่งตั้งอยู่บนความต้องการพื้นฐาน มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์และสิ่งจูงใจ รวมทั้งพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการด้วย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกเพื่อสนองตอบสิ่งเร้าภายในและภายนอกร่างกายทั้งในด้านบวกและลบ ขึ้นอยู่กับการตอบสนองความต้องการและทัศนคติของแต่ละบุคคล

หลักการและทฤษฎีความพึงพอใจ

หลักการและทฤษฎีที่อธิบายยืนยันเกี่ยวกับลักษณะความแตกต่างกันของพฤติกรรมมนุษย์ที่เกิดขึ้น มีดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำของ Parson ซึ่งจิรพรรณ (2540) ได้อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำของ Parson ว่าการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

- 1.1 บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล
- 1.2 ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่
- 1.3 วัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่

2. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1970) ที่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจ ความต้องการเหล่านั้นได้ถูกจัดลำดับชั้นความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการนั้นก็ยังคงอยู่ โดยมาสโลว์มีสมมติฐานที่สำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของมนุษย์ ดังนี้

2.1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการนี้มีอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการให้ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการเช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด

2.2 ความต้องการให้ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นเครื่องจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

2.3 ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

ส่วนสิ่งจูงใจที่เป็นแรงหรือพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มไปทางที่จะบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ เกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 ขั้น ได้แก่

1. ความต้องการด้านร่างกาย (physiological need) ได้แก่ ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อน และที่อยู่อาศัย

2. ความต้องการความปลอดภัย (safety need) ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัยทั้งทางกาย เช่น ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และความปลอดภัยหรือความมั่นคงทางจิตใจ เช่น ความมั่นคงในอาชีพและชีวิต

3. ความต้องการทางสังคม (social or belonging need) ได้แก่ ความต้องการอยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระ เสรีภาพ และการเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย

4. ความต้องการเกียรติยศและชื่อเสียง (esteem need) เป็นความต้องการขั้นสูง ได้แก่ ความต้องการอำนาจ ความสำเร็จ สถานภาพสูง ชื่อเสียง การยกย่อง เป็นต้น ความต้องการชนิดนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.1 ความภูมิใจในตัวเอง

4.2 การที่ผู้อื่นให้การยกย่องให้เกียรติ หรือได้รับการยกย่องจากผู้อื่น

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความคิด (self actualization) เป็นลำดับขั้น ความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ ที่คนส่วนมากนี้ก็อยากจะเป็นอยากจะได้แต่ไม่สามารถแสวงหาได้

ทฤษฎีแรงจูงใจเหล่านี้ สามารถใช้เป็นทฤษฎีที่ช่วยอธิบายถึงความแตกต่างของพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาจแตกต่างกันตามสภาพความต้องการของแต่ละบุคคลได้ชัดเจนขึ้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

Krech and Crutchfield (1948) ได้กล่าวไว้ว่า ความต้องการเพื่อให้เกิดความพึงพอใจนั้น บุคคลมีความต้องการที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมและค่านิยม (cultural and norm values) ได้แก่ การที่แต่ละบุคคลมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป
2. ความสามารถทางชีวภาพ (biological capacity) ได้แก่ การที่แต่ละบุคคลมีสุขภาพร่างกายหรือมีความสามารถที่แตกต่างกันออกไป
3. ประสบการณ์ (personal experience) ได้แก่ การที่แต่ละบุคคลมีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป
4. สิ่งแวดล้อมทางสังคมและกายภาพ (physical and social environment) ได้แก่ แต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละพื้นที่มีสภาพทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

เสาวณิต (2533) ให้แนวคิดไว้ว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความพึงพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากรหรือสิ่งเร้า และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดก็ต่อเมื่อมีการจัดการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมถูกต้อง และไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสภาพแวดล้อม

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

การกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ความว่า “เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยประกาศพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า อุทยานแห่งชาติ” ทั้งนี้ ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปเพื่ออำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป (กรมป่าไม้, 2547)

การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติไว้ ดังนี้ (กรมป่าไม้, 2547)

มาตรา 16 ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

- (1) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แฝวถาง หรือเผาป่า
- (2) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่หรือทรัพยากรธรรมชาติอย่างอื่น
- (3) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์
- (4) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย
- (5) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทันหรือเหือดแห้ง
- (6) ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
- (7) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว

- (8) เก็บ หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือ ผลไม้
- (9) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (10) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (11) นำหรือปล่อยปศุสัตว์เข้าไป
- (12) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี
- (13) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (14) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ
- (15) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้นกำหนดไว้
- (16) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง
- (17) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์
- (18) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
- (19) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง

มาตรา 17 ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย หรือไร้ประโยชน์

มาตรา 18 บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา 19 บทบัญญัติในมาตรา 16 และมาตรา 17 มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติภารกิจไปเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนจรหรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

ความหมายของอุทยานแห่งชาติ

ความหมายของอุทยานแห่งชาติ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้รวบรวมมานำเสนอไว้โดยสังเขป ทั้งความหมายที่เป็นสากลและความหมายของไทย ดังนี้

นิวัติ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อุทยานแห่งชาติ (National Park) หมายถึง พื้นที่ของรัฐ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะ (unique) เป็นพื้นที่ที่ธรรมชาติดั้งเดิมไม่เคยถูกรบกวนจากมนุษย์ อยู่ห่างไกลจากชุมชน ประกอบไปด้วยป่าไม้และภูเขาสลับซับซ้อน มีความงามตามธรรมชาติ มีเนื้อที่กว้างใหญ่ ใช้เป็นพื้นที่ศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติวิทยาและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนส่วนรวม

ดรธรณี และสุรเชษฐ์ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ หรือ International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) ได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติไว้ว่า เป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ ประกอบไปด้วยระบบนิเวศสำคัญที่เป็นตัวแทนของภูมิภาค มีลักษณะเด่นตามธรรมชาติหรือทิวทัศน์งดงาม เป็นแหล่งของพืชพรรณและสัตว์ป่าธรมณีสถิตฐาน และเป็นถิ่นที่อาศัยที่มีคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาและนันทนาการ โดยไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ และที่ดิน หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง (กรมป่าไม้, 2547)

สรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่ยังคงสภาพธรรมชาติที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีคุณค่าทางธรรมชาติ เป็นพื้นที่ที่สงวนไว้สามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย นันทนาการ และความรู้ันรมย์ของประชาชน

ประวัติความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย

การริเริ่มก่อตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย ได้ถือเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2498 โดยกรมป่าไม้ ได้ดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติภูกระดึงที่ป่าภูกระดึง จังหวัดเลย ขึ้นเป็นแห่งแรก แต่เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณและเจ้าหน้าที่ จึงได้ดำเนินการไปได้เพียงเล็กน้อย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อธิบดีนายกรัฐมนตรีย ได้ไปตรวจราชการทางภาคเหนือ และได้เกิดความสนใจในการคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้เป็นอันมาก จึงได้นำความคิดดังกล่าวเสนอในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติให้กระทรวงเกษตรและกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันดำเนินการตามความเห็นของคณะที่ปรึกษากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติต่อไป

ในปี พ.ศ. 2504 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ซึ่งถือเป็นแม่บทในการดำเนินการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ป่าและภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป

ในปี พ.ศ. 2505 ได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ประกาศป่าเขาใหญ่ในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา ปราจีนบุรี นครนายก และสระบุรี เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2505 ครอบคลุมพื้นที่ธรรมชาติที่กว้างใหญ่ถึง 1,355,397 ไร่ และได้มีพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2505 ประกาศป่าภูกระดึงในท้องที่จังหวัดเลย พื้นที่ 271,576 ไร่ เป็นอุทยานแห่งชาติที่ 2 ของประเทศไทย (เสรี, 2527)

มาตรการหรือวิธีการในการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ

ดร.ชนัน และสุรเชษฐ์ (2539) ได้อธิบายมาตรการหรือวิธีการในการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติไว้ ดังนี้

1. การวางแผนจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ มีสาระสำคัญดังนี้

1.1 การดูแลรักษาทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพยากรครอบคลุมถึงการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้ประโยชน์ และจากพฤติกรรมทำลายของนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 นันทนาการและสื่อความหมาย นันทนาการและสื่อความหมาย ครอบคลุมถึงการจัดการด้านนันทนาการและโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งจะต้องระบุถึงแหล่งท่องเที่ยวและวิธีการในการบำรุงรักษาพื้นที่ไม่ให้เสื่อมโทรม ตลอดจนควบคุมไม่ให้การท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องระบุตัวโปรแกรมสื่อความหมายที่ควรจะทำและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจ และความเพลิดเพลิน ทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์อีกด้วย

1.3 การบำรุงและฟื้นฟูทรัพยากร เมื่อมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ ผลที่ได้ตามมาคือการชำรุดทรุดโทรมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นควรคำนึงถึงบุคลากรและงบประมาณที่เหมาะสม ในการบำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากร นอกจากนี้ จะต้องระบุถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ของนันทนาการ และแนวทางในการบำรุงหรือฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมด้วย

1.4 การอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมชุมชนท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเห็นในการประสานประโยชน์และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นกับประชาชนท้องถิ่น โดยควรคำนึงว่าทำอย่างไรจึงจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งวิธีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้เอื้ออำนวยประโยชน์ และพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านท้องถิ่นให้ดีขึ้น เพื่อที่ประชาชนท้องถิ่นจะได้เห็นประโยชน์ของการมีอุทยานแห่งชาติและช่วยกันอนุรักษ์ไว้

1.5 การจัดการด้านบริหารและบุคลากร เพื่อวางแผนงานในการกำหนดบุคลากรตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และงบประมาณในการดำเนินการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 การกำหนดความสำคัญก่อนหลัง เนื่องจากการดำเนินงานหรือกิจกรรมการจัดการพื้นที่นันทนาการนั้นครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น แผนงานที่จัดทำต้องมีการกำหนดความสำคัญก่อนหลังว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่สำคัญมากก็ควรดำเนินการก่อน และกิจกรรมอะไรบ้างที่

ลำดับรองลงมาก็คือดำเนินการภายหลังตามลำดับ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณและกำลังคน ซึ่งโดยปกติจะมีอยู่อย่างจำกัด

2. การแบ่งเขตการจัดการ การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกในการบริหาร และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการแบ่งเขตพื้นที่เป็นกระบวนการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพและศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และใช้เป็นแนวทางในการควบคุมกิจกรรมการจัดการ โดยปกติการแบ่งเขตพื้นที่จะกระทำควบคู่ไปกับการวางแผน และผลลัพธ์ของการแบ่งเขตนี้จะเป็นแผนที่พร้อมระบุความหมาย และกฎเกณฑ์การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เขตการจัดการของอุทยานแห่งชาติโดยทั่วไปจะมี 3 เขต แต่บางพื้นที่อาจต้องแบ่งมากกว่า 3 เขตก็ได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสม

2.1 เขตบริการ (service zone) หรือเขตการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น (intensive use zone)

เขตบริการ หมายถึง เขตที่แบ่งไว้เพื่อการพัฒนาสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ได้แก่ อาคารสถานที่เพื่อปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ที่ทำการ บ้านพัก โรงเก็บพัสดุครุภัณฑ์ โรงเรือนสำหรับสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่พักแรมที่เป็นอาคารบ้านพัก ร้านค้า ร้านอาหาร ลานจอดรถ ห้องสุขา ฯลฯ ปกติแล้วพื้นที่หรือบริเวณที่เหมาะสมสำหรับเขตบริการควรเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมหลัก หรือสามารถเข้าออกได้สะดวก มีความลาดชันค่อนข้างต่ำ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ และควรเป็นบริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายไปแล้ว อุทยานแห่งชาติหนึ่ง ๆ อาจกำหนดให้มีเขตบริการเพียงจุดเดียวหรือหลายจุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่และปริมาณการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีพื้นที่รวมกันไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่

2.2 เขตนันทนาการ (recreation zone) เขตนันทนาการ หมายถึง เขตที่รวมเอาสิ่งที่น่าสนใจหรือจุดสนใจต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้เข้าด้วยกัน เช่น น้ำตก ถ้ำ

แหล่งน้ำ ชายหาด จุดชมวิว ทางเท้า ที่ตั้งแคมป์ บริเวณที่จัดไว้สำหรับการสื่อความหมายธรรมชาติแบบต่าง ๆ ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นแก่การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของประชาชนเท่านั้น เช่น ที่จอดรถ ห้องสุขา ตัวกลางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นต้น เขตนันทนาการนี้มีเนื้อที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะเด่นของพื้นที่ว่ามีมากน้อยแค่ไหน และประชาชนพอใจจะใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด

2.3 เขตป่าเปลี่ยว (primitive zone) หรือเขตสงวนสภาพธรรมชาติ (natural preservation zone)

เขตป่าเปลี่ยว หมายถึง บริเวณที่มีสภาพสมบูรณ์และมีความเปราะบางหรือเกิดผลกระทบได้ง่าย

(หากปล่อยให้มีการใช้ประโยชน์โดยไม่มีควบคุม) ตลอดจนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ปกติจะไม่มีการอนุญาตให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากจัดให้มีทางเท้าแบบง่าย ๆ ให้นักนันทนาการที่นิยมเดินป่าและศึกษาธรรมชาติได้เข้าไปใช้ในบางฤดูกาล เขตป่าเปลี่ยนนี้โดยมากจะมีเนื้อที่กว้างใหญ่บางกรณีจะมีเนื้อที่ถึงร้อยละ 90-95 ของพื้นที่ทั้งหมด

นอกจากเขตหลัก ๆ ทั้งสามดังกล่าวแล้ว อุทยานแห่งชาติบางแห่งอาจจำเป็นต้องจัดแบ่งเขตเพิ่มขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดการ ได้แก่ เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (recovery zone) ซึ่งหมายถึงพื้นที่บริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายต้องการให้มีการฟื้นฟูขึ้นใหม่ เขตการใช้ประโยชน์ในกรณีพิเศษ (special use zone) ซึ่งหมายถึงบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์มาก่อนแล้ว แต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการแหล่งนันทนาการ เช่น เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่ตั้งของสถานที่ราชการ เป็นต้น

3. การวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ การวางแผนบริเวณเป็นกิจกรรมหนึ่งของการวางแผนการจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติที่เน้นถึงการกำหนดตำแหน่งของสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของนักนันทนาการ และเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว การวางแผนบริเวณเป็นกระบวนการและมีขั้นตอนต่าง ๆ คล้ายคลึงกับการวางแผนการจัดการ แต่การวางแผนบริเวณต้องอาศัยความละเอียดอ่อน ตระหนักต่อสภาพแวดล้อมและความรู้สึกของผู้ใช้ การวางแผนบริเวณต้องพิจารณาถึงงบประมาณ เวลา และกำลังคน เมื่อได้รับการอนุมัติแผนสามารถแปลงผังบริเวณไปสู่ผังรายละเอียดต่าง ๆ ที่พร้อมจะนำไปดำเนินการได้ทันที

แนวความคิดพื้นฐานของการจัดการพื้นที่นันทนาการโดยทั่วไป ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นปรัชญาของการจัดการพื้นที่นันทนาการมีสองประการที่สำคัญ คือ ประการที่หนึ่ง การให้บริการและอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ใช้ประโยชน์หรือนักนันทนาการ ประการที่สอง การสงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่อย่างไม่เสื่อมสลายและมีไว้ใช้เพื่อการนั้นตลอดไป (สุรเชษฐ์, 2525 ก) แนวความคิดนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนวัตถุประสงค์เพื่อจัดการพื้นที่นันทนาการได้ทุกประเภท

สำหรับอุทยานแห่งชาติ ได้กำหนดความมุ่งหมายในการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติหรือแนวทางการจัดการอุทยานฯ โดยสังเขป ดังนี้ ประการที่หนึ่ง ปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ประการที่สอง

ให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยทั่วไป และประการที่สาม เพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติของบางประเทศก็เพื่อดึงดูดเงินตราจากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เช่น ประเทศต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกา (เสรี, 2527) ในกรณีเช่นนี้จะทำให้อุทยานแห่งชาติเป็นที่รู้จักในระดับโลกต่อไป แต่โดยสรุปก็คือ การจัดการอุทยานแห่งชาตินั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้มาใช้พื้นที่ได้มากที่สุด ขณะเดียวกันจะต้องป้องกันให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดด้วย

ในขณะที่นักท่องเที่ยวเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบางแห่ง การให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาด้วย เพื่อสนองตามนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ แต่เพื่อมิให้การพัฒนาขึ้นเป็นการทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมจนอาจเสียสมดุลไป การดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะต้องถูกกำหนดในแผนพัฒนาล่วงหน้า

4. องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก องค์ประกอบในการจัดการพื้นที่ที่ถือว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ นักท่องเที่ยวและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง นันทนาการกลางแจ้ง มีความหมายโดยทั่วไปคล้ายนันทนาการที่ต้องอาศัยธรรมชาติ กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างด้วยความสมัครใจและเกิดขึ้นกลางแจ้ง ตลอดจนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นทั้งกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งประเภทใช้พลังงานน้อย เช่น ปิกนิก การถ่ายรูปสภาพธรรมชาติ และการเดินเล่น เป็นต้น และประเภทที่ใช้พลังงานมาก เช่น การเล่นน้ำตก การเดินป่า การปีนเขา เป็นต้น

ลักษณะของนันทนาการกลางแจ้ง ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นอกจากสภาพธรรมชาติและสถานที่ จะเป็นตัวกำหนดประเภทของกิจกรรมหรือความนิยมของผู้มาใช้สถานที่แล้ว ยังพบว่า มีปัจจัยบางประการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ที่เป็นตัวบอกลักษณะแนวโน้มของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้พื้นที่ในลักษณะใดอีกด้วย ซึ่งนักท่องเที่ยวในพื้นที่นันทนาการแต่ละแห่งประกอบด้วยคนและกลุ่มคนที่มีลักษณะต่าง ๆ กันในด้านพื้นฐาน เช่น อายุ เพศ สถานภาพ สมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ และถิ่นที่อยู่ รวมไปถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบต่าง ๆ เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อนฝูง และกลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อนฝูง เป็นต้น จากความแตกต่างเหล่านี้ย่อมมีผลทำให้รูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ ผู้ที่ชอบกิจกรรมนันทนาการแบบใช้พลังงานน้อย หรือสงบเงียบในพื้นที่นันทนาการที่คงสภาพเดิมซึ่งได้แก่ ปิกนิก และถ่ายรูป ฯลฯ มีแนวโน้มว่าจะมาจากกลุ่มคนที่มีการศึกษา มีรายได้สูง และมีฐานะทางสังคมที่สูงกว่า

นักนันทนาการที่ชอบกิจกรรมที่ใช้พลังงานมาก ซึ่งได้แก่ ล่าสัตว์และตกปลา ฯลฯ อันเป็นกิจกรรมที่ทำให้หลายสภาพธรรมชาติ (นิตยา, 2526)

อย่างไรก็ดี แรงกระตุ้นของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปแหล่งพักผ่อนแต่ละครั้งอาจมีมากมายหลายอย่าง และอาจต้องการแสวงหาประสบการณ์ด้านนันทนาการหลาย ๆ อย่างด้วย ซึ่งฝ่ายจัดการพื้นที่เอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสและเพลิดเพลินกับสิ่งต่าง ๆ ในพื้นที่มากเท่าใด ความพึงพอใจและสิ่งที่เขามุ่งหวัง ก็จะได้รับ การตอบสนองมากขึ้นเท่านั้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว และพฤติกรรมของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งในปัจจุบันได้เข้ามามีอิทธิพลในการจัดการพื้นที่และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติได้อย่างมาก แต่เพราะนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันหลายด้านดังที่กล่าวมาแล้วแต่ต้น จึงทำให้ฝ่ายจัดการพื้นที่ต้องประสบปัญหาในเรื่องของการจัดการเพื่อให้ตรงกับความต้องการของแนวความคิดที่แตกต่างของกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่เสมอ

สุรเชษฐ์ (2525 ข) ได้ยกตัวอย่างแนวความคิดที่แตกต่างกันของกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการเลือกพื้นที่นันทนาการที่จะไปเยือน ดังนี้

“...นักท่องเที่ยวบางคนบางกลุ่มนิยมการไปเยือนพื้นที่นันทนาการในลักษณะที่ยังไม่มีการพัฒนามากนัก หรือเป็นพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ในขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งมักจะใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในสถานที่ที่มีการอำนวยความสะดวกมากที่สุด และมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ชอบไปตามสถานที่ที่มีการพัฒนาและให้บริการในระดับปานกลาง เป็นต้น...”

“...นักท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาคนที่มาจากชนชั้นกลางและชั้นต่ำของสังคม ซึ่งในที่นี้หมายถึงพวกนิโกรที่มีระดับเศรษฐกิจไม่ดีนัก มักจะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการประกอบกิจกรรมมากกว่าผู้ที่มาจากชนชั้นสูง ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนผิวขาวซึ่งมีโอกาสทางสังคมและระดับฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าคนผิวดำ เนื่องจากกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งประเภทที่ใช้พลังงานมากที่นักท่องเที่ยวที่มาจากชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำนิยมเลือกกระทำบางประเภท เช่น การล่องแก่ง การพายเรือ จำเป็นต้องใช้เครื่องอำนวยความสะดวกประกอบหลายอย่าง...”

อุทยานแห่งชาติหลายแห่งได้ถูกจัดการและออกแบบตามสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกันไป ทั้งที่เป็นภูเขา ที่ราบสูง ชายฝั่ง เกาะถ้ำ และอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังพยายามปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางวิชาการและวัตถุประสงค์ทางนันทนาการ ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็คือวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาตินั่นเอง สำหรับรายละเอียดคนนั้น เสรี (2527) ได้อธิบายไว้ดังนี้

ประการแรก เพื่อป้องกันทรัพยากรที่โดดเด่นทางธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ ป่าภูฏานทางชีวธรณีวิทยา ทิวทัศน์ต่าง ๆ ที่สวยงาม หรือเพื่อป้องกันสิ่งที่น่าสนใจทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมมิให้เสื่อมสลายลงไป ฉะนั้น จึงต้องอาศัยกฎหมายคุ้มครองและมีเจ้าหน้าที่บริหารงานอย่างเพียงพอ

ประการที่สอง เพื่อศึกษาอุทยานแห่งชาติเปรียบเสมือนห้องเรียนกลางแจ้ง ซึ่งสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยโดยไม่มีที่สิ้นสุด จึงเหมาะเป็นที่ศึกษาของประชาชนทั่วไป ฉะนั้น อุทยานฯ ต้องมีบริการในด้านการศึกษา เช่น จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ทางเดินเพื่อศึกษาธรรมชาติ การบรรยายต่าง ๆ ตลอดจนหนังสือทางวิชาการเพื่อแจกหรือจำหน่าย

ประการที่สาม เพื่อการท่องเที่ยวในอุทยานโดยทั่วไปจะมีทิวทัศน์สวยงาม ซึ่งอาจจะเป็นทิวเขา ทะเลสาบ ทุ่งหญ้า การพักผ่อนหย่อนใจในอุทยานฯ มีหลายประการ เช่น เดินชมวิว เล่นเรือ ตกปลา ชมสัตว์ หรือตั้งแคมป์ ทุกอุทยานฯ จะต้องจัดการในด้านการคมนาคมให้สะดวก มีสถานที่พักผ่อน มีร้านอาหารและเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกนี้จัดให้มีขึ้นเพื่อสนองความสะดวก ความพึงพอใจ ความปลอดภัยของผู้มาใช้พื้นที่ ก็เพื่อป้องกันทรัพยากรในพื้นที่ด้วย

สุรเชษฐ์ (2525 ข) ได้กล่าวไว้อีกว่า มีนักจัดการที่นันทนาการหลายท่านกล่าวถึงนันทนาการว่าทำให้เกิดการขยายและปรับปรุงถนนหนทาง พื้นที่สำหรับพักผ่อน ประกอบกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ ซึ่งการขยายตัวทางนันทนาการนี้มีส่วนทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ยิ่งกรณีอุทยานฯ นั้นอยู่ใกล้นครใหญ่ที่มีจำนวนประชากรมากและมีการปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่ง อาจจะทำให้เกิดการใช้อุทยานฯ มากขึ้นเกินควรได้ ดังเช่นอุทยานแห่งชาติ Nikko และ Fuji-HakoneIzu ซึ่งอยู่ใกล้กับมหานครโตเกียวในประเทศญี่ปุ่น มีนักท่องเที่ยวเข้ามาสู่พื้นที่ถึงปีละประมาณ 16 ล้านคน และ 72.9 ล้านคนตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีคุณค่าลงได้ ปัญหาที่พบบ้างแล้ว คือ นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินเท้าซึ่งมีจำนวนถึงปีละ 500,000 คน ในอุทยานแห่งชาติ Nikko เป็นตัวการในการเหยียบย่ำต้นพืชบริเวณหนองน้ำบนภูเขา ซึ่งต้นพืชที่ถูกทำลายนี้ถ้าจะปลูก

ขึ้นมาใหม่จะต้องใช้เวลาเป็นปี ๆ และกระบวนการในการปลูกให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็เป็นกระบวนการที่ยุ่งยากมาก

เพื่อเป็นการสนองวัตถุประสงค์ทางนันทนาการ และยังคงสภาพของธรรมชาติให้สมบูรณ์ยืนยาวต่อไป การวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่อุทยานฯ ไม่ว่าที่ใดก็ตามสิ่งที่จะต้องคำนึง คือ พยายามทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ กล่าวคือ การพัฒนาต้องมีความเหมาะสมกับศักยภาพและสมรรถนะของการยอมรับให้มิได้ของพื้นที่ ซึ่งจะเป็นตัวชี้และบ่งบอกได้ว่า พื้นที่นั้นมีความสามารถในการรองรับการพัฒนาด้านก่อสร้างและการจัดกิจกรรมได้มากน้อยเพียงใด (ภราเดช, 2527) ซึ่งเมื่อคำนึงถึงหลักการใช้ประโยชน์กับข้อจำกัดของพื้นที่แล้ว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างไปจากพื้นที่ หรืออาจจำกัดการใช้ประโยชน์พื้นที่ด้านการพักผ่อนได้

การเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับของอุทยานแห่งชาติ

ภราเดช (2527) ได้อธิบายถึงวิธีการเพิ่มขีดความสามารถรองรับของอุทยานแห่งชาติไว้ว่าสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. การวางแผน โดยการปรับปรุงพื้นที่ดิน เพื่อลดการทรุดพังทะลาย การกระจายกิจกรรมต่าง ๆ การจัดให้มีเขตกันชนระหว่างกิจกรรม และการจัดให้มีบริเวณที่มีกิจกรรมหนาแน่นและดึงดูดความสนใจอยู่ใกล้กับจุดทางเข้าออก
2. การบริหาร โดยการปรับปรุงการอำนวยความสะดวก และการบำรุงรักษาแนวทางการจัดการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

ทั้งนี้ วิธีการเพิ่มขีดความสามารถรองรับของอุทยานแห่งชาติ สุรเชษฐ์ (2525 ข) กล่าวไว้ว่าในพื้นที่อุทยานโดยทั่วไป ฝ่ายจัดการพื้นที่ได้อาศัยข้อมูลจากองค์ประกอบของการจัดการพื้นที่มาใช้กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่วิธีการที่ได้รับความนิยมมาก คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกโดยอาศัยหลักการของการจัดการนักท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ ลักษณะการกระจายนักท่องเที่ยว ลักษณะการพัฒนาพื้นที่ และลักษณะการสื่อความหมาย ดังนี้

1. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว โดยปกติภายในพื้นที่คุ้มครอง เช่น อุทยานแห่งชาติ จะประกอบด้วยพื้นที่ที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์แตกต่างกัน เช่น บางบริเวณเหมาะแก่การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว บางบริเวณเหมาะแก่การส่งเสริมให้มีกิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ แต่บางบริเวณเหมาะสมที่จะสงวนไว้โดยเข้มงวด (สุรเชษฐ์ และวสา, 2527) หรือบางทีก็อาจจะต้องจัดให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันด้วยความจำเป็นของพื้นที่

ในการดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการให้กระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการกระจายนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่กำหนด อันจะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายจัดการพื้นที่ที่จะสามารถควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่ของนักท่องเที่ยวได้นั้น ฝ่ายจัดการพื้นที่อุทยานฯ ต่าง ๆ ได้อาศัยวิธีการแบ่งโซนหรือการแบ่งเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นระบบการจัดการพื้นที่นันทนาการที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง เป็นแนวทางในการควบคุมการบริหารและพัฒนาพื้นที่ ทำให้ฝ่ายบริหารสามารถวางแผนการพัฒนาในระยะยาวได้ โดยจะกำหนดว่าในโซนหนึ่ง ๆ จะพัฒนาได้ขนาดไหน กำหนดรายละเอียดของชนิดสิ่งอำนวยความสะดวก และขอบเขตของการใช้สอยด้วย (เสรี, 2527)

2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในลักษณะของการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาลักษณะนี้ก็เพื่อที่จะสนองนโยบายในการจัดการอุทยานฯ เพื่อการท่องเที่ยว การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานฯ สามารถจัดให้มีได้ตามความจำเป็นเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ การก่อสร้างต้องรอบคอบไม่ขัดแย้งกับกฎระเบียบของพื้นที่ และให้มีผลเสียหายแก่ธรรมชาติน้อยที่สุด การเลือกสถานที่ แบบแปลน และการใช้วัสดุ จะต้องให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์และกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม (เสรี, 2527) นอกจากนี้ การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ นั้นควรจัดให้มีคุณภาพสูง คงทน และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว จะช่วยลดการทำลายสิ่งเหล่านี้ได้

บุญเรือง (2518) ได้กล่าวถึงแนวทางการก่อสร้างและออกแบบที่พักแรมในอุทยานแห่งชาติไว้ดังนี้

“...การสร้างที่พักแรมที่ออกแบบให้มีขนาดและสีสันทันเข้ากับธรรมชาติ และตั้งขึ้นในที่ไม่กีดขวางปิดบังทิวทัศน์ที่สวยงามของอุทยานแห่งชาติ ย่อมจะเป็นการก่อสร้างสิ่งที่จะช่วยให้วัตถุประสงค์ของอุทยานแห่งชาติได้รับผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ ช่วยให้ประชาชนผู้มาเที่ยวได้รับความสะดวกในอันที่จะหาความรื่นรมย์พักผ่อนหย่อนใจ หรือศึกษาหาความรู้และเห็นคุณค่าของอุทยานแห่งชาติได้มากขึ้น ส่วนความเสียหายอันเกิดจากการสร้างที่พักแรมนั้น ย่อมจะทำให้สภาพธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็เป็นเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับ...”

แต่การที่อุทยานฯ จะจัดให้มีการพักผ่อนประเภทใดบ้างนั้น จะต้องคำนึงถึงรสนิยมและกำลังทรัพย์ของนักท่องเที่ยวด้วย เช่น ที่พักแรมประเภทบ้านพักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมจัดไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่มีฐานะดีและต้องการความสะดวกสบาย สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีฐานะปานกลาง หรือเป็นพวกที่ชอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งประเภทใช้พลังงานมาก เช่น การตั้งแคมป์พักผ่อนในป่า ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน เพราะได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด ฝ่ายจัดการพื้นที่อาจจัดให้มีที่ตั้งแคมป์ประเภทต่าง ๆ และบริการแตกต่างกันไปตามลักษณะของกลุ่มท่องเที่ยว ซึ่งมีขนาดและระยะเวลาการใช้ประโยชน์ต่างกัน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ประกอบในบริเวณแคมป์ เช่น เต้นท์ธรรมชาติ น้ำสำหรับใช้ ที่สำหรับก่อไฟ ห้องน้ำ ที่ทิ้งขยะ และที่พัก ฯลฯ ควรจัดให้เพียงพอแต่ไม่ควรมีมากหรือดีเกินไป เพราะจะทำให้เสียบรรยากาศของที่พักแรมในป่า (เสรี, 2527) ในเรื่องความหนาแน่นของการตั้งเต็นท์นั้น ถ้าจะให้ดีควรมีระยะห่าง ๆ (ประมาณ 70-100 ฟุต ในแคนาดา) เพื่อหลีกเลี่ยงบรรยากาศที่แออัด และสำหรับสถานที่ตั้งแคมป์ควรมีหลายจุด บางจุดสร้างในพื้นที่ที่มีการพัฒนาหนาแน่นสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบาย หรืออาจสร้างในพื้นที่ห่างไกลออกไป เพื่อสนองความต้องการของคนที่ชอบสันโดษและนิยมสถานที่ที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมมากที่สุด (สุรเชษฐ์, 2525 ข)

สำหรับการพัฒนาถนนทางเดินเท้า ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยกระจายจำนวนคนไปยังที่ต่าง ๆ นั้น การเลือกตัดเส้นทางที่ต้องผ่านบริเวณที่มีวิวทัศน์ที่สวยงาม จะเป็นประโยชน์ในการสร้างกิจกรรมประเภทปิกนิกหรือถ่ายรูป เป็นต้น เนื่องจากจะมีสิ่งก่อสร้างอื่น คือ ที่พักชมวิว รวมทั้งที่จอดรถข้างทางสร้างประกอบอยู่ด้วย แต่ลักษณะการสร้างถนนและทางเดินเท้าที่ดีจะต้องกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ และหลีกเลี่ยงการตัดดินและถมดินอย่างหนัก รวมทั้งจะต้องระมัดระวังในการตัดต้นไม้ให้ตัดได้เพียงเท่าที่จำเป็นและโดยวิธีเลือกตัดเท่านั้น (เสรี, 2527)

การออกแบบก่อสร้างถนนควรเป็นลักษณะทางเดียว (one-way road) จะดีกว่าสองทาง (two-way road) เพื่อลดอันตรายจากจราจร โดยออกแบบให้สามารถมาบรรจบกันที่จุดใดจุดหนึ่ง ส่วนมาตรฐานต่าง ๆ ของถนนไม่ว่าจะเป็นขนาดของความกว้าง ทางหักข้อศอก ระยะทาง ฯลฯ ตลอดจนปริมาณของยานพาหนะและความเร็วของการขับขี่ ก็ควรจะได้กำหนดควบคุมไว้อย่างแน่นอน เช่น จำกัดความเร็วของรถที่สัญจรไม่ให้วิ่งเกินชั่วโมงละ 35 ไมล์ และเนื่องจากนันทนาการที่อุทยานฯ ไม่ใช่ธุรกิจที่ต้องการให้มีปริมาณมากนัก ดังนั้น ถนนภายในอุทยานฯ จึงควรมีไว้เพื่อขนส่ง หรือเพื่อรถบัส รถพ่วง มากกว่ารถส่วนบุคคล ซึ่งการจำกัดชนิดและปริมาณของรถนี้ก็มีตัวอย่างตามอุทยานฯ ต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาการใช้อุทยานฯ มากเกินควร เช่น อุทยานแห่งชาติโยซิมิตี และ

มาร์โปซ่า และอุทยานแห่งชาตินิคโกะ เป็นต้น สำหรับอุทยานแห่งชาตินิคโกะนั้น ได้ขอร้องนักท่องเที่ยวยุโรปให้บริจาคเงินช่วยเหลือในช่วงวันสุดท้ายของฤดูใบไม้ผลิ เพื่อควบคุมการใช้อุทยานฯ มากเกินควรในเทศกาลพิเศษ

ส่วนทางเดินเท้า นั้น นับว่าเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวกลางแจ้งประเภทการเดินทางไกล การปีนป่ายเขา การศึกษาธรรมชาติ และการเดินชมธรรมชาติ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนให้มีในอุทยานฯ และปรากฏว่ากิจกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางไกลและปีนป่ายเข้าไปตามป่าและพื้นที่ที่ไม่มีถนนกำลังเป็นที่นิยมมาก เช่น ในประเทศญี่ปุ่น บริเวณทางขึ้นเขาที่ต้องทำเป็นทางเดินเท้า นั้น มีนักเดินเท้าประมาณครึ่งล้าน ซึ่ง 70 เปอร์เซ็นต์เป็นหญิงมาเป็นประจำทุกปี

แต่ในเรื่องของสมรรถนะของการยอมรับได้ของพื้นที่ที่มีต่อการเลือกพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทที่มีลักษณะหน้าที่คล้ายกันหรือทดแทนกันได้ เช่น ถนนทางเดินเท้า ความคิดที่จะพัฒนาทางเดินเท้าจะได้เปรียบกว่าการพัฒนาถนน เนื่องจากทำลายสภาพแวดล้อมน้อยกว่า และสามารถบริการให้แก่คนจำนวนมาก แต่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่ชอบเดินศึกษาและหาความเพลิดเพลินจากธรรมชาติด้วยตัวเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการลดผลกระทบที่มีต่อพื้นที่ เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมกลุ่มขนาดใหญ่ที่นิยมใช้ถนนเป็นเส้นทางคมนาคม (เสรี, 2527)

นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อีกมากเพื่อสนับสนุนกิจกรรมนักท่องเที่ยวกลางแจ้งประเภทการส่องสัตว์ กิจกรรมทางน้ำ และอื่น ๆ เช่น ห้างส่องสัตว์ ท่าเรือ เรือ และแพ เป็นต้น

3. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในลักษณะของการสื่อความหมาย สิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสื่อความหมายและบริการนักท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์รวมนักท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ เวกีกลางแจ้ง ทางเท้าและถนน บริเวณที่ชมวิว และนิทรรศการในร่ม เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวมานั้น มีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการให้ข่าวสาร การจัดการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการป้องกันสภาวะแวดล้อมของพื้นที่ กล่าวคือ มีประโยชน์พอสรุปได้ดังนี้ อาคารและสถานที่ จะให้ความสะดวกสบายและสามารถหลบหลีกจากฝน ความหนาวเย็น และความร้อนจากแสงแดดได้ ตลอดจนทราบทิศทางของสถานที่ที่ต้องการ

จะไป โดยมีถนนหรือทางเดินเท้า เป็นตัวกลางที่ให้ความสะดวกในการถ่ายเทนักท่องเที่ยวไปยังจุดต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้กำหนดที่ตั้งที่เหมาะสมและออกแบบที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงลักษณะที่น่าดู ตรงกับจุดมุ่งหมายในการใช้ และมีความคงทน จะมีส่วนช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวไปยังจุดหรือบริเวณที่ฝ่ายจัดการพื้นที่สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งช่วยป้องกันการทำลายจากนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งจะทำให้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายซ่อมแซมรักษาสสิ่งก่อสร้างในพื้นที่อุทยานฯ ในแต่ละปีได้เป็นจำนวนมาก (สุรเชษฐ์, 2525 ก)

สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้มีขึ้น จะเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการสื่อความหมาย คือเป็นองค์ประกอบประเภทวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุน เทคนิคและกิจกรรมในการสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยวที่ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สิ่งก่อสร้างประเภทนี้เป็นสิ่งก่อสร้างพื้นฐานที่ควรพิจารณาให้มีขึ้นในพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจที่มีขนาดใหญ่ควรจะเป็นแหล่งรวมตัวของนักท่องเที่ยวก่อนที่จะแยกย้ายไปใช้บริการต่าง ๆ ในพื้นที่อุทยานฯ เพราะศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรทราบ จัดให้มีนิทรรศการ เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติ และให้บริการข่าวสารตลอดจนจัดให้มีห้องประชุม ห้องน้ำ และจัดจำหน่ายหรือแจกเอกสารที่ให้ความรู้ด้านธรรมชาติศึกษาด้วย สำหรับในช่วงเวลาที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว ซึ่งสภาพภูมิอากาศอาจไม่เหมาะกับการร่วมกิจกรรมนันทนาการในหลาย ๆ ประเภทในพื้นที่อุทยาน ฯ จะทำให้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาใช้ประโยชน์มากขึ้น และใช้เวลาเพิ่มขึ้น เพราะเป็นจุดที่สะดวกสบายที่สุด ขณะเดียวกันก็ได้รับทราบเรื่องราวของอุทยานฯอย่างเต็มที่จากนิทรรศการสิ่งพิมพ์ และโปรแกรมที่ใช้โสตทัศนูปกรณ์ ซึ่งทางอุทยานฯ ได้จัดให้มีมากเป็นพิเศษซึ่งมากกว่าอาคารท่องเที่ยวปกติ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จัดเพื่อการสื่อความหมายนี้เป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพื้นที่ให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกรัก ห่วงแหน และมีจิตใจทางอนุรักษ์ตลอดไป ซึ่งนับว่าเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการพื้นที่อุทยานฯที่สำคัญอย่างหนึ่งด้วย

การจัดการผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยว หมายถึง การนำเอากฎระเบียบ ข้อมูล และการให้การศึกษามาใช้เป็นตัวควบคุมจำนวน ประเภท พฤติกรรมของผู้มาเยือน เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนเอื้อประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่ตนเอง และขณะเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ เทคนิคการจัดการผู้มาเยือน

มีดังนี้ (1) การจำกัดปริมาณการใช้ประโยชน์ (2) การกระจายการใช้ประโยชน์ (3) การรวมการใช้ประโยชน์ (4) การจำกัดระยะเวลาการใช้ (5) การจำกัดฤดูกาลในการใช้ประโยชน์ (6) การจำกัดขนาดของกลุ่มผู้ใช้ และ (7) การให้การศึกษารื่องผลกระทบ

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ข้อมูลทั่วไป

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอท่ายาง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี และมีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ และหน้าผาที่สวยงาม ทั้งเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่มากที่สุดของประเทศไทย โดยมีเนื้อที่ประมาณ 2,914.7 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,821,687.84 ไร่ โดยมีรายละเอียดด้านต่าง ๆ ดังนี้ (อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, 2535)

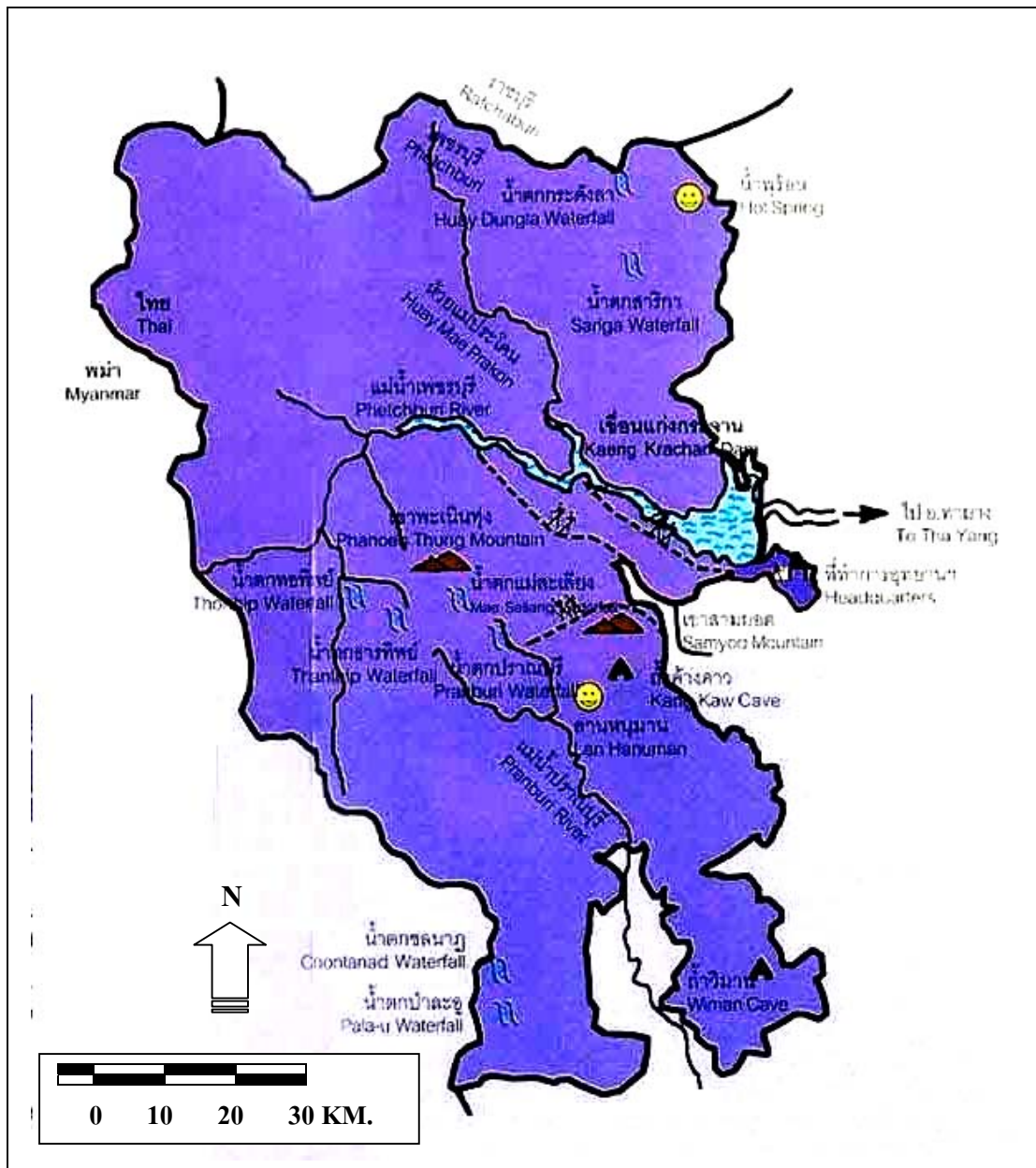
1. ประวัติความเป็นมา เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จแปรพระราชฐานที่พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเสด็จที่เขื่อนแก่งกระจาน ได้รับสั่งให้อธิบดีกรมป่าไม้ (นายถนอม เปรมรศมี) เข้าเฝ้าเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2522 และได้มีกระแสพระราชดำรัสว่า “เรื่องป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรี ขอให้เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอย่าให้มีการลักลอบตัดไม้ ถางป่า ทำไร่ในป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี เพราะจะทำให้เกิดความแห้งแล้ง แม้จะได้มีการให้สัมปทานป่าแปลงนี้ไปบ้างแล้ว ก็ขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจดูแลการทำไร่ อย่าให้เป็นการทำลายป่าเกิดขึ้น” จากพระราชดำรัสดังกล่าว ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2522 ที่ให้รักษาป่าไว้ โดยการประกาศให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ กองอุทยานแห่งชาติ (เดิม) กรมป่าไม้ ได้มีคำสั่งที่ 452/ 2523 ลงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2523 ให้นายสามารถ ม่วงไหมทอง นักวิชาการป่าไม้ 4 ไปดำเนินการสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้นบริเวณพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารแม่น้ำเพชรบุรีเหนือเขื่อนแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ตามหนังสือรายงานการสำรวจควันทันทีที่สุด ที่ กส. 0708/ จช. 67 ลงวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2523 ปรากฏว่าบริเวณป่าดังกล่าวเป็นป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน สภาพป่าสมบูรณ์ มีทิวทัศน์สวยงาม ประกอบด้วยน้ำตก ถ้ำ หน้าผา ทะเลสาบ และพันธุ์ไม้มีค่านานาชนิด เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าต่าง ๆ เช่น เลียงผา วัวแดง กระต๊อง นก ปลาต่าง ๆ และช้างป่า ซึ่งเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมือง เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยาน

แห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งเป็นการรักษาสภาพป่าให้คงอยู่ เป็นสมบัติของชาติถาวรสืบไป ดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กรมป่าไม้จึงได้เสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2523 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2523 เห็นสมควรให้ออกพระราชกฤษฎีกา กำหนดที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดบริเวณพื้นที่ป่ายางน้ำก่ดเหนือและป่ายางน้ำก่ดใต้ ในท้องที่ตำบลน้ำก่ดเหนือ กิ่งอำเภอหนองหญ้าลาดอำเภอเขาย้อย และตำบลสองพี่น้อง ตำบลแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติในปี พ.ศ. 2524 โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 98 ตอนที่ 92 ลงวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2524 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 28 ของประเทศ ส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้กระทำพิธีเปิดอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2526 โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร. เถลิง ชำรงนาวาสวัสดิ์) เป็นประธานในพิธีเปิด ต่อมาคณะอนุรักษทรัพย์ากรธรรมชาติ ชาวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2525 ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายชวน หลีกภัย) ขอให้ทำการอนุรักษ์ป่าห้วยแร่ห้วยไคร้ ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรมป่าไม้ จึงได้ให้นายสามารถ ม่วงไหมทอง ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และนายรุ่งโรจน์ อังคุรติพากร เจ้าพนักงานป่าไม้ 2 ทำการสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้น ปรากฏว่าในบริเวณดังกล่าวมีสภาพป่าสมบูรณ์ดี มีทิวทัศน์สวยงาม มีเอกลักษณ์ธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำ หน้าผา ลานหิน และมีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ตามหนังสือรายงานผลการสำรวจที่ กส. 0173 (กจ) 78 ลงวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 จึงเห็นควรให้ขยายเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานออกไปครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว กรมป่าไม้จึงได้เสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และได้มีมติการประชุมครั้งที่ 1/2527 เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2527 ให้ขยายเขตอุทยานแห่งชาติให้ครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาขยายเขตอุทยานแห่งชาติป่ายางน้ำก่ดเหนือ และป่ายางน้ำก่ดใต้ ในท้องที่ตำบลแก่งกระจาน ตำบลสองพี่น้อง ตำบลก่ดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปี พ.ศ. 2527 โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 101 ตอนที่ 194 ลงวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2527 มีเนื้อที่ 273,124 ไร่ จึงทำให้พื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีเนื้อที่รวมกันทั้งสิ้น 1,821,875 ไร่ หรือ 2,915 ตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี 2541 ได้ประกาศเพิ่มเติมเพิกถอนพื้นที่ประมาณ 187.16 ไร่ ปัจจุบันจึงมีพื้นที่อุทยานแห่งชาติรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 1,821,687.84 ไร่ หรือประมาณ 2,914.7 ตารางกิโลเมตร

2. **ที่ตั้งและอาณาเขต** อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานตั้งอยู่ในเขตเทือกเขาตะนาวศรี ระหว่างเส้นละติจูดที่ 112 องศา 26 ลิปดา ถึง 13 องศา 19 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 99 องศา 4 ลิปดา ถึง 99 องศา 39 ลิปดาตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ของอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นับว่าเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	จรดอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	จรดเขื่อนแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันตก	จรดเทือกเขาตะนาวศรี ตามแนวเขตชายแดนไทยพม่า

ทั้งนี้ แผนที่แสดงที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ปรากฏตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ที่มา: อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2535)

3. **เส้นทางคมนาคม** การเดินทางจากกรุงเทพมหานคร เข้าสู่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เดินทางได้ 2 เส้นทาง (ปรากฏตามภาพที่ 2) ซึ่งรายละเอียดของเส้นทางมีดังนี้

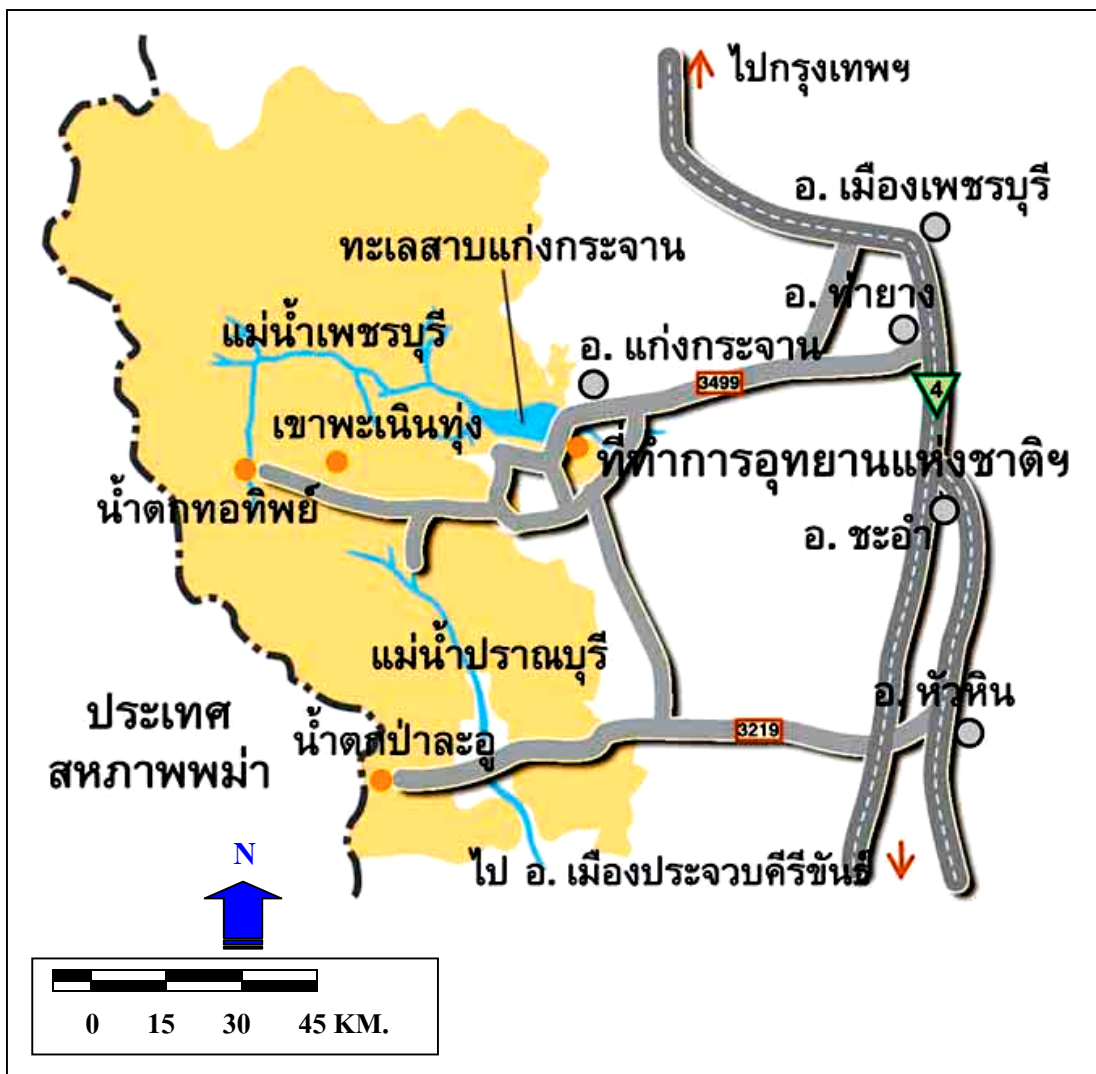
เส้นทางที่ 1 จากกรุงเทพมหานคร เดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ผ่านจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี จนถึงอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี รวมเป็นระยะทางประมาณ 190 กิโลเมตร ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 3499 รวมระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ระยะทางรวมทั้งสิ้นประมาณ 240 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 2 จากกรุงเทพมหานครไปตามทางหลวงหมายเลข 35 (ธนบุรี-ปากท่อ) ผ่านจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม ถึงแยกวังมะนาวประมาณ 105 กิโลเมตร ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 4 ผ่านจังหวัดเพชรบุรี อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 3499 เป็นระยะทาง 50 กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ รวมระยะทางของเส้นทางนี้ทั้งสิ้น ประมาณ 205 กิโลเมตร

4. **สภาพภูมิประเทศ** ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ประกอบด้วยภูเขาสูงสลับซับซ้อนของเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นเทือกเขาที่กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยและ สหภาพพม่า มียอดเขาสูงสุด 1,513 เมตร ตั้งอยู่ตรงแนวชายแดนไทย-พม่า รองลงมาคือ ยอดเขาพะเนินทุ่ง ซึ่งมีความสูงประมาณ 1,207 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 500 เมตร จากระดับน้ำทะเล ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาหินแกรนิต บางแห่งเป็นเขาหินปูนหลายแห่งอุดมไปด้วยแร่พลูอิโรไนต์ ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี พื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานประมาณร้อยละ 40 มีระดับความลาดชันของพื้นที่อยู่ระหว่าง 10-30 เปอร์เซ็นต์ และประมาณร้อยละ 60 มีความลาดชันมากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์

ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นภูเขาสลับซับซ้อน สภาพการระบายน้ำจึงมีลักษณะค่อนข้างเร็ว ในช่วงฤดูฝนและระบายไปอย่างช้า ๆ ในช่วงฤดูแล้ง พื้นที่ทางด้านเหนือของเขตอุทยานแห่งชาติจะระบายด้วยแม่น้ำเพชรบุรี และลำน้ำสาขาไหลลงสู่เขื่อนแก่งกระจาน ส่วนพื้นที่ทางใต้จะระบายด้วยแม่น้ำปราณบุรีและสาขาไหลลงสู่เขื่อนปราณบุรี

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ที่มา: อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2535)

5. ลักษณะภูมิอากาศ พื้นที่ส่วนใหญ่มีฝนตกชุก มีอากาศเย็นสบายตลอดปี ไม่ร้อนอบอ้าว ข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนมีค่าใกล้เคียงกันมาก โดยมีค่าต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม และมีค่าสูงสุดช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน

6. สังคมพืช ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ประกอบด้วยป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) เป็นสังคมพืชที่กระจายครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด พบบริเวณที่ราบริมน้ำและเนินเขาที่มีความลาดชันไม่มาก ระดับความสูงกว่า 400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีชนิดพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 30 ชนิด มีการทดแทนของสังคมพืชตามธรรมชาติชนิดไม้เด่น ได้แก่ สมพง (*Tetrameles nudiflora* R.Br.) ตาเสือ (*Aphanamixis polystachya* Parker) เสลา (*Lagerstroemia tomentosa* Presl.) ก้านเหลือง (*Nauclea orientalis* Linn.) และปอลาย (*Grewia elatostemoides* Coll. Et Hemsl.) เป็นต้น

6.2 ป่าดิบชื้น (Moist Evergreen Forest) เป็นสังคมพืชที่กระจายตัวตามหุบเขาติดลำห้วย สภาพป่าค่อนข้างชื้น ที่ระดับความสูงกว่า 400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีชนิดพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 40 ชนิด การสืบพันธุ์ตามธรรมชาติอยู่ในช่วงพัฒนาเพื่อเข้าสู่สภาพธรรมชาติ ชนิดไม้เด่น ได้แก่ หว้า (*Eugenia cumini* (L.) Druce) จำปีป่า (*Michelia floribunda* Finet & Gagnep.) ชมพู่ป่า (*Eugenia siamensis* Craib) ตาเสือ (*Aphanamixis polystachya* Parker) และก้อหนาม (*Castanopsis costata* Miq.) เป็นต้น

6.3 ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest) เป็นสังคมพืชที่พบในบริเวณยอดเขา มีระดับความสูงมากกว่า 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีชนิดไม้ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 40 ชนิด เป็นไม้ยืนต้นมากกว่า 20 ชนิด การทดแทนตามธรรมชาติเป็นไปด้วยดี ชนิดไม้เด่น ได้แก่ ทะโล้ (*Schima wallichii* Korth) ก่อ (*Lithocarpus collettii* A. Camus) ไทร (*Ficus annulata* Bl.) ยางโอน (*Polyalthia viridis* Craib) และตีนเป็ด (*Alstonia scholaris* R. Br.) เป็นต้น

6.4 ป่าเบญจพรรณ (Mixed Deciduous Forest) สภาพป่าเบญจพรรณในพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีสภาพค่อนข้างแตกต่างกันในแต่ละแหล่ง ลักษณะโครงสร้างค่อนข้างโปร่ง มีเรือนยอดปกคลุมไม่หนาแน่น

6.5 ป่าเต็งรัง (Dry Deciduous Dipterocarp Forest) ป่าเต็งรังในเขตอุทยานแห่งชาติมีพื้นที่เพียงเล็กน้อย สภาพป่าอยู่ในขั้นตอนของการทดแทนตามธรรมชาติ มีชนิดไม้ไม่น้อยกว่า 30 ชนิด ไม้เด่น ได้แก่ รักใหญ่ (*Melanorrhoea usitata* Wall.) แดง (*Xylia kerrii* Craib & Hutch.) พะยอม (*Shorea talura* Roxb.) สมอพิเพก (*Terminalia bellerica* Roxb.) กระโดนแดง (*Bhesa robusta* Ding Hou) และเต็ง (*Shorea obtusa* Wall.) เป็นต้น

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้งคือ มีประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ และอีก 20 เปอร์เซ็นต์เป็นป่าดิบชื้น ป่าเต็งรัง และป่าชนิดอื่น ๆ บางพื้นที่เป็นป่าเต็งรังผสมสนสองใบตามธรรมชาติ

7. **ทรัพยากรสัตว์ป่า** จากแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2535) ได้รายงานไว้ว่า สัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถชี้วัดคุณภาพของพรรณพืชและป่าไม้ เพราะบรรดาสัตว์ป่าจะมีชีวิตและขยายพันธุ์ได้ดี ต้องอาศัยพรรณพืชและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ต้องอาศัยป่าไม้เพื่อการดำรงชีวิต ทั้งสัตว์ป่าและป่าไม้จึงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสมดุลย์ในระบบนิเวศ

เนื่องจากสภาพโดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ตั้งอยู่ในเทือกเขาตะนาวศรี (Tenaserim Peak) ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ ลักษณะของพื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน จึงพบสัตว์ป่าหลากหลายชนิดกระจายอยู่ในพื้นที่ ซึ่งส่วนมากพบสัตว์ป่าในแหล่งที่อยู่อาศัย 3 ประเภท คือ

1. ป่าละม้ายบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าเสื่อมโทรม
2. ป่าดิบชื้นริมลำธารและริมแม่น้ำ และป่าดิบแล้ง
3. ป่าดิบเขา

สัตว์ป่าที่สำรวจพบในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีจำนวน 576 ชนิด เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางการอนุรักษ์ ปรากฏว่าเป็นสัตว์ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่งจำนวน 9 ชนิด ใกล้สูญพันธุ์จำนวน 14 ชนิด มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 32 ชนิด และถูกคุกคามจำนวน 18 ชนิด

8. การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว

8.1 **นักท่องเที่ยว** จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวตามแผนแม่บทอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พบว่า ปริมาณนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเพิ่มขึ้นทุกปี จากปี พ.ศ. 2526 มีนักท่องเที่ยวเพียง 13,438 คน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง 96,531 คน ในปี พ.ศ. 2532 และเพิ่มขึ้นมากในปี 2533 เป็น 173,407 คน คิดเป็นการเพิ่มถึง 12 เท่า หรือเฉลี่ยปีละ 1.7 เท่า และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี นักท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดเป็นชาวไทยร้อยละ 96.7 โดยส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 58.9 เป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 37.8 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนนักท่องเที่ยวถึง 247,109 คน (อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, 2543)

8.2 แหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน แหล่งท่องเที่ยวหลักในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ที่เปิดให้เข้าประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการ ที่สำคัญมีดังนี้

8.2.1 ทางตอนเหนือในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง กำลังได้รับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่โดยการตัดถนนเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ คือ น้ำตกกระดังงา

8.2.2 สำหรับพื้นที่ตอนกลางของทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ทะเลสาบอ่างเก็บน้ำเขื่อนแก่งกระจาน บ้านกร่างแคมป์ เขาพะเนินทุ่ง และน้ำตกทอทิพย์

8.2.3 ด้านทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานในเขตอำเภอหัวหิน น้ำตกป่าละอู (ป่าเลา) เป็นน้ำตกที่ได้รับการกล่าวขานมากที่สุด ทั้งนี้เพราะทางอำเภอหัวหินได้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมชายหาด อันสามารถเปลี่ยนบรรยากาศและให้ความสนุกสนานแก่นักท่องเที่ยวได้ ทางตอนเหนือในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง กำลังได้รับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยการตัดถนนเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ คือ น้ำตกกระดังงา

8.3 การบริการรองรับนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานให้บริการนักท่องเที่ยว โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ดังนี้

8.3.1 บ้านพักบริการนักท่องเที่ยวจำนวน 19 หลัง เต็มที่ให้เช่าอีกประมาณ 150 หลัง

8.3.2 ลานกางเต็นท์ 4 จุด คือ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน บ้านกร่าง พะเนินทุ่ง ป่าละอู

8.3.3 ร้านอาหาร 1 จุด ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำบริเวณที่ทำการอุทยานฯ

8.3.4 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ภายในศูนย์บริการมีห้องนิทรรศการ ห้องประชุม จุได้ประมาณ 80 ที่นั่ง

8.3.5 อาคารค่ายเยาวชน บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ กจ. 4 (บ้านกร่าง) เพื่อรองรับการเข้าค่ายศึกษารวมชาติของเยาวชน

8.3.6 ห้องน้ำ ห้องสุขา

8.3.7 ป้ายชื่อและป้ายบอกทาง

8.4 การกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว จากการกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีเขตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 2 เขต คือ เขตบริการ และเขตธรรมชาติศึกษา (เพื่อการท่องเที่ยวและหาความรู้) ซึ่งแผนได้กำหนดให้เขตพื้นที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีพื้นที่ ดังนี้ (อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, 2535)

8.4.1 เขตบริการ กำหนดให้ที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (เขาไม้รวก) และที่ทำการหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ. 3 (ห้วยป่าเลา) เป็นเขตบริการ โดยขยายความพร้อมด้านบริการให้เพียงพอสำหรับเป็นฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไป

8.4.2 เขตธรรมชาติศึกษา เป็นการพักผ่อนท่องเที่ยว และหาความรู้ของประชาชน คือ พื้นที่โดยรอบเขตบริการประมาณ 200 เมตร และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้แก่

8.4.2.1 บริเวณที่พักผ่อน น้ำตกทอทิพย์ น้ำตกปราบบุรี น้ำตกธารทิพย์ น้ำตก หินลาด

8.4.2.2 น้ำตกแม่สะเลียง ผา น้ำหยด น้ำตกสาริกา น้ำตกกระดังงา

8.4.2.3 ลานโล่งบนยอดเขาพะเนินทุ่ง

8.4.2.4 น้ำตกห้วยป่าเลา รวมทางขึ้นน้ำตกชั้นบน

8.4.2.5 อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน

8.4.2.6 ถ้ำค้างคาว ถ้ำวิมาน และลานหินผามาน (เขาประการัง)

8.5 ถนนและเส้นทางเดินป่า ถนนภายในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน นอกจากใช้เป็นทางตรวจการณ์แล้ว ถนนส่วนใหญ่ยังใช้เป็นเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินป่าสำหรับการศึกษาธรรมชาติอีกหลายเส้นทาง ถนนและเส้นทางเดินป่าเหล่านั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งของเขตเพื่อการท่องเที่ยว (ธรรมชาติศึกษา) ได้แก่

8.5.1 ถนนและทางเดินเท้าไปน้ำตกทอทิพย์

8.5.2 ทางเดินป่าหลังที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

8.5.3 ทางเดินศึกษาธรรมชาติบ้านกร่างแคมป์

8.5.4 ทางเดินศึกษาธรรมชาติ น้ำตกป่าละอู (ห้วยป่าเลา)

8.6 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

8.6.1 บริเวณส่วนที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ และหาความเพลิดเพลินในช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ ชอบความสะอาดต่าง ๆ

8.6.2 บริเวณบ้านกร่างแคมป์-เขาพะเนินทุ่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างแท้จริง หรือการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติ และชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า รวมถึงการศึกษาวิจัยในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวในรูปแบบของนักท่องเที่ยว นักอนุรักษ์ นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และส่วนใหญ่นิยมพักค้างแรม 1 คืน

8.6.3 บริเวณน้ำตกป่าละอู เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไป ที่ต้องการเที่ยวชมน้ำตกและธรรมชาติ เนื่องจากมีเส้นทางสะดวกสามารถไปกลับได้อย่างสบาย มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะไปเช้าเย็นกลับ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในประเทศไทย อุทยานแห่งชาติหลายแห่งได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานของฝ่ายจัดการพื้นที่เช่นกัน ดังเช่น งานวิจัยของปรียาพร และสุรเชษฐ์ (2528) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเช่นเดียวกัน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง ซึ่งทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ กับนักท่องเที่ยวจำนวน 307 คน ระหว่างวันที่ 2-7 พฤศจิกายน 2526 และ 30 ธันวาคมถึง 7 มกราคม 2527 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา รองลงมาเป็นข้าราชการ มาเป็นกลุ่มขนาดใหญ่มีประสบการณ์ในการเดินทางไปท่องเที่ยวตามพื้นที่ธรรมชาติมาก่อน แม้ว่าตัวแปร คือ เพศ อายุ รายได้ เวลาที่พักค้างแรม และระยะเวลาการเดินทางจากที่อยู่อาศัย จะไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งแผนรวมและแผนแต่ละด้าน แต่ตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ ขนาดกลุ่ม และประเภทของกลุ่มเดินทาง มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งแผนรวมและแผนแต่ละด้าน แต่ตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพสมรส การศึกษาอาชีพ ขนาดกลุ่ม และประเภทของกลุ่มเดินทาง มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแผนดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อคิดเฉลี่ยแล้วนักท่องเที่ยวก็เห็นด้วยกับแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานฯ แต่ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าจะต้องมีการแบ่งโซน กำหนดว่าบริเวณใดที่จะมีการพัฒนาและบริเวณใดควรปล่อยให้ตามสภาพธรรมชาติ รวมทั้งควรหาวิธีป้องกันให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติน้อยที่สุด นักท่องเที่ยวจึงเห็นด้วยกับการพัฒนา เส้นทางคมนาคมโดยการสร้างกระเช้ามากกว่าสร้างถนนเกี่ยวกับที่พักแรม ร้อยละ 80 ไม่เห็นด้วยกับการเดินทางลงมาพักแรมข้างล่าง แม้ว่าที่พักแรมบนภูกระดึงจะเต็ม และการคมนาคมก็จะสามารถเดินทางไปกลับได้ภายในวันเดียว สิ่งที่สมควรดำเนินการคือการพัฒนาบริเวณที่กางเต็นท์ให้กว้างขวางมากขึ้น เพราะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากกว่าบ้านถาวร แต่บ้านพักถาวรก็ควรมีโดยการออกแบบให้เข้ากับสภาพธรรมชาติและเลือกทำเลที่เหมาะสม ส่วนการบริการด้านอื่น ๆ นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการพัฒนาป้ายเครื่องหมายในการบริการด้านการสื่อความหมายต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าโดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวมีความต้องการพัฒนาห้องน้ำ/ห้องส้วม น้ำดื่ม/น้ำใช้เป็นอันดับแรก ส่วนการสร้างกระเช้าไฟฟ้า เป็นอันดับสุดท้าย

สำหรับผลงานการวิจัยในการศึกษาระดับมหาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติ และความพึงพอใจต่อการพัฒนาพื้นที่ป่าไม้อื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการวิจัยในครั้งนี้ ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาวิจัยไว้เท่าที่ค้นคว้าได้ ดังนี้

พันทิพา (2530) ได้สำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยวระหว่างเดือนเมษายน 2527-มกราคม 2528 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ แบ่งการวัดออกเป็น 4 ด้าน คือ แนวทางการจัดการพื้นที่ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและทิวทัศน์ การสร้างที่พักแรมและเกี่ยวกับการบริการอื่น ๆ พบว่าความคิดเห็นเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวมีความเห็นอย่างยิ่ง (ได้ค่าเฉลี่ย 4,614) ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักแรม ห้องน้ำ-ห้องส้วม รองลงมาคือ ความคิดเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4,193-4,034) คือ การพัฒนาอุทยานแห่งชาติ ควรกำหนดว่าบริเวณใดควรมีการพัฒนาและควรปล่อยให้คงสภาพเดิม และการให้เอกชนได้เข้าร่วมดำเนินการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รัฐควรมีมาตรการที่เหมาะสมส่วนความคิดเห็นในระดับเป็นกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3,486-2,894) คือ ควรเปิดโอกาสให้เอกชนได้ร่วมดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น บ้านพัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ฯลฯ

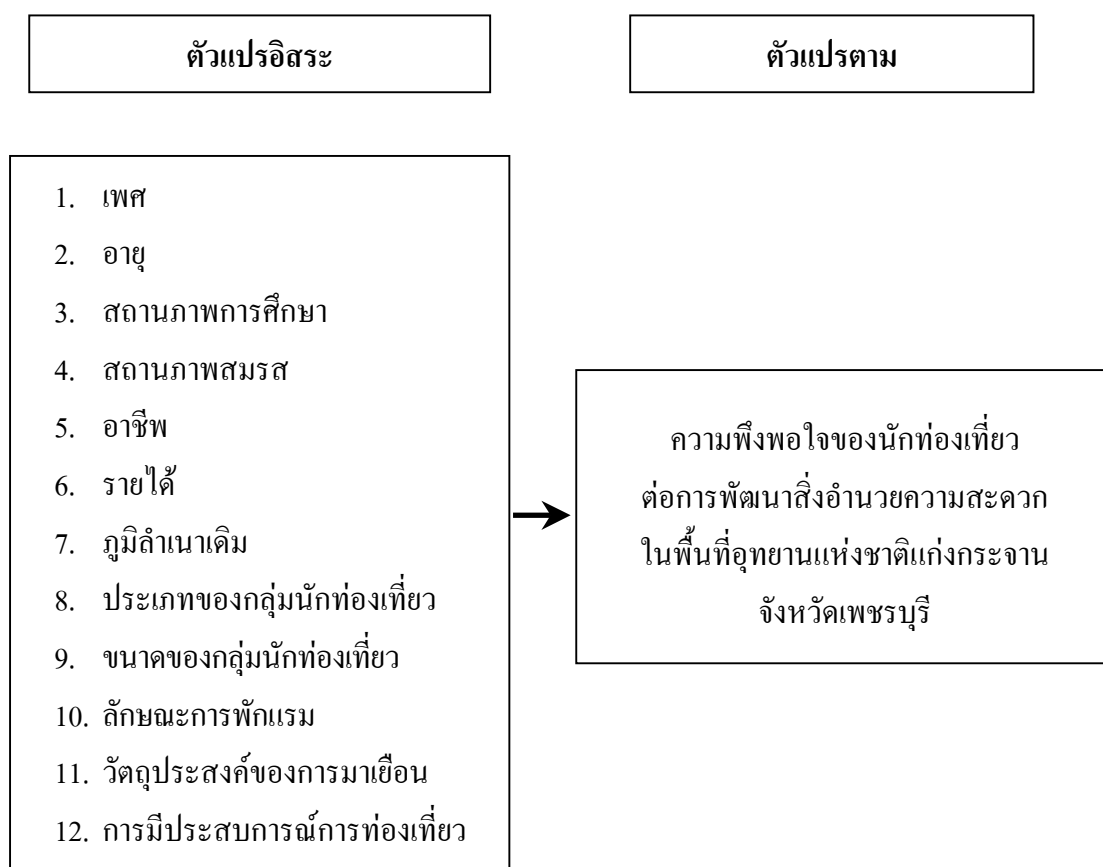
นิกร (2544) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี พบว่า การพัฒนาด้านต่างๆของสวนพฤกษศาสตร์พุแคเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและบุคลากร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์พุแค

ธนกร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันของเพศ อายุ สถานภาพการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน วันพัก และจำนวนครั้งที่มาศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมชีวภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความแตกต่างกันของสถานภาพการสมรส ประสบการณ์ท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติต่าง ๆ และประเภทของกิจกรรมนันทนาการ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน

วิชิต (2545) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ล่องแก่งน้ำว่า อำเภอมะจรีม จังหวัดน่าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในด้านอรรถยาศัยของคนในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจดีจะมีความคาดหวังมาก ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ได้น้อยจะไม่มี ความคาดหวังหรือมีความคาดหวังน้อย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนด กรอบแนวคิดและกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้ ดังปรากฏตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามของการศึกษา

สมมติฐาน

จากวัตถุประสงค์ แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสมมติฐานของการศึกษามีปัจจัยใดบ้างที่น่าจะมีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยอาศัยผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดสมมติฐาน ซึ่งสมมติฐานที่กำหนดขึ้นมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการพักผ่อนต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 11 นักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 12 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์เครื่องเขียน
2. คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. แบบสอบถาม

วิธีการ

1. **การสร้างแบบสอบถาม** ทำการสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปรึกษาคณาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ซึ่งแบบสอบถามจะต้องมีเนื้อหาคำถามครอบคลุมงานวิจัยที่ศึกษา โดยคำถามในแบบสอบถามมีทั้งคำถามปลายปิด (closed-end) และคำถามปลายเปิด (opened-end) สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษา

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ใช้คำถามในลักษณะมาตรวัดแบบ Likert's Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนนที่ได้
พึงพอใจมากที่สุด	ได้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
พึงพอใจมาก	ได้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ได้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	ได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่พึงพอใจ	ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

เมื่อรวบรวมและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้ค่าเฉลี่ยของระดับการความพึงพอใจทั้ง 5 ระดับ มาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งอัตรภาคชั้นเพื่อบ่งบอกถึงระดับความพึงพอใจ โดยมีวิธีการดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อัตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์ตามอัตรภาคชั้นดังกล่าวมีความหมายดังนี้

1.00–1.80 หมายถึง ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมโดยด่วนที่สุด

1.81–2.60 หมายถึง ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมโดยด่วน

2.61–3.40 หมายถึง ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับปานกลางหรือพอใช้ นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ในบางประการตามความเหมาะสมให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม

3.41–4.20 หมายถึง ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับสูง นั่นคือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานฯ อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยว

4.21–5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับสูงมาก นั่นคือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานฯ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องดูแลและรักษาระดับมาตรฐานไว้ หรือปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

2. การทดสอบแบบสอบถาม เป็นการหาข้อบกพร่อง ทดสอบความเที่ยงตรงและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability analysis) โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปทำการทดสอบกับนักท่องเที่ยวในท้องที่อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจากการทดสอบหาความเชื่อมั่นของคำถามตัวแปรตาม (ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา) ซึ่งจะต้องมีค่ามากกว่าระดับ .80 จากการทดสอบปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .974

3. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง (sample size) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ และสัมประสิทธิ์ความผันแปรเท่ากับ 0.05 ทั้งนี้ได้ใช้สูตรของ Yamane (1973) ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้ n = จำนวนนักท่องเที่ยวตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

N = จำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นคนไทยทั้งหมดที่มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งนี้
ในรอบปี พ.ศ. 2546 (107,733 ราย)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติข้อมูลจำนวนของนักท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ. 2546 ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ซึ่งสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าวแยกออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) นักศึกษา (2) ประชาชนทั่วไป และ (3) ชาวต่างชาติ ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 1 (อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน, 2547)

ตารางที่ 1 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ประจำปี พ.ศ. 2546

เดือน	จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกเป็นรายประเภท (ราย)			
	นักศึกษา	ประชาชนทั่วไป	ชาวต่างชาติ	รวม
มกราคม	945	11,023	1,420	13,418
กุมภาพันธ์	953	12,474	1,302	14,729
มีนาคม	1,403	5,953	1,281	8,637
เมษายน	6,472	14,879	1,009	22,363
พฤษภาคม	1,009	12,594	517	14,120
มิถุนายน	1,136	7,948	495	9,579
กรกฎาคม	1,178	8,121	656	9,955
สิงหาคม	1,030	9,631	446	11,107
กันยายน	985	5,415	620	7,020
ตุลาคม	947	3,637	287	4,871
พฤศจิกายน		ปิดการท่องเที่ยว		-
ธันวาคม		ปิดการท่องเที่ยว		-
รวม	16,058	91,675	8,033	115,799

จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเภท ตามตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลสถิติของนักท่องเที่ยวประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 มาใช้ในการศึกษา เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติ ที่อยู่ในประเภทที่ 3 อาจมีปัญหาทางด้านการสื่อสาร และเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศต่าง ๆ อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนทางด้านข้อมูล และมีอุปสรรคในการสื่อสารด้านภาษาที่มีความหลากหลาย ซึ่งจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ในช่วงรอบปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนรวมกัน เท่ากับ 107,733 ราย จึงสามารถคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการแทนค่าในสูตรที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ดังนี้

$$n = \frac{107,733}{1 + 107,733 (0.05^2)} = 398.52 \text{ ราย}$$

แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างขึ้นเป็น 400 ราย

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่ต้องการคือ จำนวน 400 ราย จากนั้นนำไปคำนวณหาจำนวนของนักท่องเที่ยวตัวอย่างในแต่ละประเภท เพื่อให้ได้สัดส่วนตามขนาดของประชากรในแต่ละประเภท โดยใช้สูตรกระจายตามสัดส่วนของสุบงกช (2526) ดังต่อไปนี้

$$n_i = n \frac{N_i}{N}$$

กำหนดให้ n_i = จำนวนนักท่องเที่ยวตัวอย่างในแต่ละประเภทที่ต้องการ
 n = จำนวนนักท่องเที่ยวตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องการ (400 ราย)
 N_i = จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดในแต่ละประเภท
 N = จำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งหมดของทั้ง 2 ประเภท (107,733 ราย)
 $i = 1, 2$ = นักศึกษา และ 2 = ประชาชนทั่วไป

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้จำนวนตัวอย่างของนักท่องเที่ยวในแต่ละประเภท ดังนี้

$$\begin{aligned} 1. \text{ นักศึกษา} &= 400 \times \frac{16,058}{107,733} = 59.62 = 60 \text{ ราย} \\ 2. \text{ ประชาชนทั่วไป} &= 400 \times \frac{91,675}{107,733} = 340.37 = 340 \text{ ราย} \end{aligned}$$

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ ความพึงพอใจ จากตำราและเอกสารทางวิชาการ บทความต่าง ๆ เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาตามจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้คำนวณไว้ ซึ่งการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 16 รายการ ได้แก่ (1) ที่ทำการอุทยานฯ (เขาไม้ระวก) (2) หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ที่ กจ.3 (ห้วยป่าเลา) (3) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (4) บ้านพักนักท่องเที่ยว (5) อาคารค่ายเยาวชน (6) ร้านอาหาร (7) ห้องน้ำ ห้องสุขา (8) ถังขยะ ที่ทิ้งขยะ (9) เติมน้ำ (10) ลานกางเต็นท์

(11) ลานจอดรถยนต์ (12) ถนนในพื้นที่ (13) ทางเท้าเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ (14) ป้ายบอกเส้นทาง (15) เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ และ (16) ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ดังนั้น การเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจึงต้องดำเนินการจัดเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวก คอยสอบถาม และอธิบายให้มีความรู้ความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลอดเวลา และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสกับสิ่งอำนวยความสะดวกครบทั้ง 16 รายการข้างต้นเท่านั้น

4.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ในแบบสอบถาม ให้มีความถูกต้องครบถ้วนอย่างสมบูรณ์ทุกชุด เพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม นำข้อมูลของรายตัวแปรมาลงรหัส แล้วป้อนข้อมูลเข้าโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวลผลของข้อมูล

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มี 2 ประเภท ได้แก่ (1) สถิติเชิงพรรณนา โดยการนำข้อมูลในรายตัวแปร ซึ่งเป็นข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลอื่น ๆ ที่รวบรวมมาได้ มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติอย่างง่าย เช่น การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percent) และนำเสนอในรูปของตารางพร้อมคำอธิบายรวมถึงการอภิปรายและวิจารณ์ผล (2) สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ วิธีวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่มของตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม และ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่มของแต่ละกลุ่มของตัวแปรอิสระที่จำแนกออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มขึ้นไป โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ซึ่งมีความหมายว่า มีระดับความเชื่อมั่นทางสถิติเท่ากับ 95 เปอร์เซ็นต์

ผลและวิจารณ์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

สภาพเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบลักษณะการท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบลักษณะการท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

เพศ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.25 ในส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.75

อายุ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี ร้อยละ 35.75 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 32.75 น้อยที่สุดมีอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 0.50 มีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 32.24 ปี มีอายุมากที่สุด เท่ากับ 73 ปี และมีอายุน้อยที่สุด เท่ากับ 15 ปี

สถานภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ร้อยละ 85.00 กำลังศึกษาอยู่ ร้อยละ 15.00 ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 12.00 รองลงมาคือกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 1.00 และน้อยที่สุด คือ กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 0.25 ในส่วนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59.00 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 9.50 และน้อยที่สุด มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลายในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.50

สถานภาพการสมรส ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้ามีสถานภาพโสด ร้อยละ 60.50 รองลงมาคือมีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 34.75 และน้อยที่สุด มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ร้อยละ 2.00

อาชีพหลัก ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 27.50 รองลงมาคือมีอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 24.00 และน้อยที่สุด มีอาชีพสื่อมวลชน พนักงานธนาคาร และอาชีพนักดนตรีเป็นอาชีพหลักในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.25

อาชีพรอง ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 79.00 ในส่วนที่เหลือมีอาชีพรอง ร้อยละ 21.00 ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรอง ส่วนใหญ่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 9.25 รองลงมาคือมีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 5.75 และน้อยที่สุด มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักวิจัย พนักงานโรงพยาบาลเอกชน และทนายความ ในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.25

รายได้รวมของครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครัวเรือนน้อยกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 33.25 รองลงมาคือมีรายได้รวมอยู่ในช่วง 100,001-200,000 บาทต่อปี ร้อยละ 29.00 น้อยที่สุดมีรายได้รวมอยู่ในช่วง 300,001-400,000 บาทต่อปี ร้อยละ 8.50 โดยมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 432,287.65 บาทต่อปี มีรายได้รวมสูงสุด เท่ากับ 43,000,000 บาทต่อปี และมีรายได้รวมต่ำสุด เท่ากับ 10,000 บาทต่อปี

รายจ่ายรวมของครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนน้อยกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 46.25 รองลงมาคือมีรายจ่ายรวมอยู่ในช่วง 100,001-200,000 บาทต่อปี ร้อยละ 30.00 น้อยที่สุดมีรายจ่ายรวมอยู่ในช่วง 300,001-400,000 บาทต่อปี ร้อยละ 6.25 โดยมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 301,556.25 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมสูงสุด เท่ากับ 34,000,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายรวมต่ำสุด เท่ากับ 7,000 บาทต่อปี

ภูมิลำเนาเดิม ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่จังหวัดในภาคกลาง ร้อยละ 74.75 รองลงมาคือมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในท้องที่จังหวัดในภาคใต้ ร้อยละ 12.25 มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 7.50 และน้อยที่สุดมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่จังหวัดในภาคเหนือ ร้อยละ 5.50 ทั้งนี้ จังหวัดภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 32.75 (2) เพชรบุรี ร้อยละ 7.75 (3) นครศรีธรรมราช ร้อยละ 4.75 (4) ประจวบคีรีขันธ์ ร้อยละ 4.25 และ (5) นนทบุรี ร้อยละ 3.50

ระยะทางจากภูมิลำเนาถึงอุทยานฯ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ มีระยะทางการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานฯ อยู่ในช่วง 101-200 กิโลเมตร ร้อยละ 50.00 รองลงมา มีระยะทางการเดินทางมากกว่า 400 กิโลเมตร ร้อยละ 24.75 และน้อยที่สุด มีระยะทางการเดินทาง อยู่ในช่วง 301-400 กิโลเมตร ร้อยละ 4.00 โดยมีระยะทางการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานฯ เฉลี่ย เท่ากับ 299.74 กิโลเมตร มีระยะทางการเดินทางไกลที่สุด เท่ากับ 1,050 กิโลเมตร และมีระยะทางการเดินทางใกล้ที่สุด เท่ากับ 30 กิโลเมตร

ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เดินทาง มาท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 56.50 รองลงมาเดินทางมาในลักษณะของกลุ่มครอบครัว ร้อยละ 34.75 และน้อยที่สุด เดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะของหน่วยราชการ/รัฐวิสาหกิจจัดประชุม/ สัมมนา ร้อยละ 0.25

ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีขนาด หรือมีจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มน้อยกว่า 6 คน และอยู่ในช่วง 6-10 คน ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 34.75 และ 34.00 ตามลำดับ รองลงมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มอยู่ในช่วง 11-15 คน ร้อยละ 17.75 และน้อยที่สุด มีจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มมากกว่า 15 คน ร้อยละ 13.50 โดยมีจำนวน นักท่องเที่ยวในกลุ่มเฉลี่ย เท่ากับ 9.09 คน มีจำนวนมากที่สุด 40 คน และมีจำนวนน้อยที่สุด 1 คน

พาหนะที่ใช้เดินทาง ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัว เป็นพาหนะเดินทาง ร้อยละ 85.25 รองลงมาใช้รถยนต์เช่าเป็นพาหนะเดินทาง ร้อยละ 6.50 และ น้อยที่สุด ใช้รถยนต์บริษัททัวร์ และอาศัยรถผู้อื่นเป็นพาหนะเดินทางในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 1.25

การพักค้างแรมของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ มีการพักค้างแรม ร้อยละ 95.25 ในส่วนที่เหลือไม่พักค้างแรม ร้อยละ 4.75 โดยในส่วนที่พักค้างแรม ส่วนใหญ่พักค้างแรม 2 คืน ร้อยละ 59.75 รองลงมาพักค้างแรม 1 คืน และน้อยที่สุดพักค้างแรม 5 คืน และ 7 วัน มีจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.25 โดยมีวันพักค้างแรมเฉลี่ย เท่ากับ 1.72 คืน มีวัน พักค้างแรมมากที่สุด 7 คืน และน้อยที่สุด 1 คืน ซึ่งนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรม ส่วนใหญ่พักค้างแรม โดยการกางเต็นท์พักในอุทยานฯ ร้อยละ 80.25 รองลงมาพักค้างแรมบ้านพักของอุทยานฯ ร้อยละ 13.25 และน้อยที่สุด พักค้างแรมในแคมป์เยาวชน รีสอร์ท และพักค้างแรมในป่าในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.25

วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาเยือน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือน 3 อันดับแรก ดังนี้คือ (1) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 81.25 (2) เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 7.50 และ (3) เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ ร้อยละ 7.00

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยกว่า 1,001 บาท ร้อยละ 39.75 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ในช่วง 1,001-2,000 บาท ร้อยละ 24.25 น้อยที่สุด มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ในช่วง 3001-4000 บาท ร้อยละ 6.25 โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย เท่ากับ 2,425.68 บาท มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด 20,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยที่สุด 100 บาท

ความประทับใจในการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ มีความประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 3 อันดับแรก ดังนี้คือ (1) มีจุดชมวิวและทิวทัศน์ที่สวยงาม ร้อยละ 65.75 (2) มีสภาพอากาศที่ดี ร้อยละ 60.00 และ (3) มีความเงียบสงบของสถานที่ ร้อยละ 35.25

การมีประสบการณ์การท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ไม่เคยและเคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวในอุทยานฯ ในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 50.50 และ ร้อยละ 49.50 ตามลำดับ ในส่วนที่เคยมีประสบการณ์ฯ ส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยว จำนวน 1 ครั้ง และ 2 ครั้ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 14.00 และร้อยละ 13.75 ตามลำดับ โดยที่เคยมีประสบการณ์ฯ เฉลี่ย เท่ากับ 4.70 ครั้ง เคยมีประสบการณ์ฯ มากที่สุด เท่ากับ 70 ครั้ง และเคยมีประสบการณ์ฯ น้อยที่สุด 1 ครั้ง

การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ฯ ร้อยละ 93.25 ในส่วนที่เหลือ เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ฯ ร้อยละ 6.75 ในส่วนที่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ฯ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 3.25 รองลงมา เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่า ร้อยละ 1.75 และน้อยที่สุดเป็นสมาชิกกลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์พืช และกลุ่มเยาวชนป้องกันรักษาป่า ในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.25

รายละเอียดของข้อมูลที่ได้อ้างมาข้างต้น แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสภาพเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบลักษณะการท่องเที่ยว และกิจกรรม
นันทนาการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	183	45.75	
หญิง	217	54.25	
อายุ			
น้อยกว่า 21 ปี	46	11.50	เฉลี่ย = 32.24 ปี
21 – 30 ปี	143	35.75	มากที่สุด = 73 ปี
31 – 40 ปี	131	32.75	น้อยที่สุด = 15 ปี
41 – 50 ปี	68	17.00	
51 – 60 ปี	10	2.50	
มากกว่า 60 ปี	2	0.50	
สถานภาพการศึกษา			
กำลังศึกษา	60	15.00	
สำเร็จการศึกษาแล้ว	340	85.00	
ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา			
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	0.25	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4	1.00	
อนุปริญญา/ปวส.	4	1.00	
ปริญญาตรี	48	12.00	
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	3	0.75	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>ระดับการศึกษาที่สำเร็จ</u>			
ประถมศึกษาตอนต้น	2	0.50	
ประถมศึกษาตอนปลาย	2	0.50	
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	1.75	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	38	9.50	
อนุปริญญา/ปวส.	28	7.00	
ปริญญาตรี	236	59.00	
ปริญญาโท	23	5.75	
ปริญญาเอก	4	1.00	
<u>สถานภาพการสมรส</u>			
โสด	242	60.50	
สมรสและอยู่ด้วยกัน	139	34.75	
สมรสและแยกกันอยู่	11	2.75	
หม้าย/หย่าร้าง	8	2.00	
<u>อาชีพหลัก</u>			
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	110	27.50	
รับจ้างทั่วไป	96	24.00	
พนักงานบริษัท	69	17.25	
ทำธุรกิจส่วนตัว	57	14.25	
ค้าขาย	32	8.00	
เกษตรกรรวม	30	7.50	
มักคุเทศน์	3	0.75	
สื่อมวลชน	1	0.25	
พนักงานธนาคาร	1	0.25	
นักดนตรี	1	0.25	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
อาชีพพรอง			
ไม่มีอาชีพพรอง	316	79.00	
มีอาชีพพรอง	84	21.00	
ทำธุรกิจส่วนตัว	37	9.25	
ค้าขาย	23	5.75	
เกษตรกรรม	11	2.75	
รับจ้างทั่วไป	9	2.25	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	0.25	
นักวิจัย	1	0.25	
โรงพยาบาลเอกชน	1	0.25	
ทนายความ	1	0.25	
รายได้รวมของครัวเรือน			
น้อยกว่า 100,001 บาท	133	33.25	เฉลี่ย = 432,287.65 บาท
100,001 – 200,000 บาท	116	29.00	มากที่สุด = 43,000,000 บาท
200,001 – 300,000 บาท	57	14.25	น้อยที่สุด = 10,000 บาท
300,001 – 400,000 บาท	34	8.50	
มากกว่า 400,000 บาท	60	15.00	
รายจ่ายของครัวเรือน			
น้อยกว่า 100,001 บาท	185	46.25	เฉลี่ย = 301,556.25 บาท
100,001 – 200,000 บาท	120	30.00	มากที่สุด = 34,000,000 บาท
200,001 – 300,000 บาท	41	10.25	น้อยที่สุด = 7,000 บาท
300,001 – 400,000 บาท	25	6.25	
มากกว่า 400,000 บาท	29	7.25	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>ภูมิลำเนาเดิม</u>			
ภาคเหนือ	22	5.50	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	30	7.50	
ภาคกลาง	299	74.75	
ภาคใต้	49	12.25	
<u>จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา</u>			
นครสวรรค์	4	1.00	
เชียงใหม่	3	0.75	
พะเยา	2	0.50	
แพร่	2	0.50	
สุโขทัย	2	0.50	
อุดรดิตถ์	2	0.50	
เขียงราย	1	0.25	
น่าน	1	0.25	
พิษณุโลก	1	0.25	
เพชรบูรณ์	1	0.25	
ลำปาง	1	0.25	
ลำพูน	1	0.25	
อุทัยธานี	1	0.25	
นครราชสีมา	9	2.25	
ชัยภูมิ	5	1.25	
มหาสารคาม	4	1.00	
ร้อยเอ็ด	3	0.75	
ขอนแก่น	2	0.50	
สุรินทร์	2	0.50	
นครพนม	1	0.25	
บุรีรัมย์	1	0.25	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา ต่อ)</u>			
เลย	1	0.25	
หนองคาย	1	0.25	
กรุงเทพมหานคร	131	32.75	
เพชรบุรี	31	7.75	
ประจวบคีรีขันธ์	17	4.25	
นนทบุรี	14	3.50	
สมุทรปราการ	13	3.25	
สมุทรสาคร	13	3.25	
ราชบุรี	11	2.75	
นครปฐม	10	2.50	
สมุทรสงคราม	8	2.00	
นครนายก	7	1.75	
ปทุมธานี	6	1.50	
สุพรรณบุรี	6	1.50	
ลพบุรี	5	1.25	
ตราด	4	1.00	
พระนครศรีอยุธยา	4	1.00	
สระบุรี	4	1.00	
ฉะเชิงเทรา	3	0.75	
อ่างทอง	3	0.75	
กำแพงเพชร	2	0.50	
ชลบุรี	2	0.50	
ปราจีนบุรี	2	0.50	
สิงห์บุรี	2	0.50	
กาญจนบุรี	1	0.25	
ระยอง	1	0.25	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา ต่อ)</u>			
นครศรีธรรมราช	19	4.75	
ชุมพร	5	1.25	
ตรัง	5	1.25	
สุราษฎร์ธานี	5	1.25	
สงขลา	5	1.25	
นราธิวาส	2	0.50	
พังงา	2	0.50	
พัทลุง	2	0.50	
ภูเก็ต	2	0.50	
ยะลา	2	0.50	
<u>ระยะทางจากภูมิลำเนาถึงอุทยานฯ</u>			
น้อยกว่า 101 กิโลเมตร	38	9.50	เฉลี่ย = 299.74 กิโลเมตร
101 – 200 กิโลเมตร	200	50.00	ไกลที่สุด = 1,050 กิโลเมตร
201 – 300 กิโลเมตร	47	11.75	ใกล้ที่สุด = 30 กิโลเมตร
301 – 400 กิโลเมตร	16	4.00	
มากกว่า 400 กิโลเมตร	99	24.75	
<u>ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว</u>			
มาคนเดียว	4	1.00	
กลุ่มครอบครัว	139	34.75	
กลุ่มเพื่อน	226	56.50	
กลุ่มทัศนศึกษา	14	3.50	
กลุ่มบริษัทที่ทำงาน	11	2.75	
กลุ่มทัวร์นำเที่ยว	3	0.75	
กลุ่มหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	0.25	
จัดประชุม/สัมมนา			
คู่รัก	2	0.50	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว</u>			
น้อยกว่า 6 คน	139	34.75	เฉลี่ย = 9.09 คน
6 – 10 คน	136	34.00	มากที่สุด = 40 คน
11 – 15 คน	71	17.75	น้อยที่สุด = 1 คน
มากกว่า 15 คน	54	13.50	
<u>พาหนะที่ใช้เดินทาง</u>			
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	16	4.00	
รถยนต์ส่วนตัว	341	85.25	
รถโดยสารประจำทาง	7	1.75	
รถยนต์บริษัททัวร์	5	1.25	
รถยนต์เช่า	26	6.50	
อาศัยรถยนต์ผู้อื่น	5	1.25	
<u>การค้างแรม</u>			
ไม่ค้างแรม (ไปกลับ)	19	4.75	
ค้างแรม	381	95.25	
<u>ลักษณะการพักแรม</u>			
ไม่พักค้างแรม	19	4.75	
พักค้างแรม	381	95.25	เฉลี่ย = 1.72 คืน
1 คืน	112	28.00	มากที่สุด = 7 คืน
2 คืน	239	59.75	น้อยที่สุด = ไม่ค้างแรม
3 คืน	28	7.00	
5 คืน	1	0.25	
7 คืน	1	0.25	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
สถานที่พักค้างแรม			
ไม่พักค้างแรม	19	4.75	
กางเต็นท์พักในอุทยานฯ	321	80.25	
พักค้างบ้านพักของอุทยานฯ	53	13.25	
แคมป์เยาวชน	1	0.25	
รีสอร์ท	1	0.25	
ค้างแรมในป่า	1	0.25	
บ้านพักเอกชน	4	1.00	
วัตถุประสงค์ของการมาเยือน			
เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	325	81.25	
เพื่อหาประสบการณ์เพิ่มเติม	11	2.75	
เพื่อหาความรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ	28	7.00	
เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	30	7.50	
เพื่อทำวิทยานิพนธ์	3	0.75	
ถ่ายทำสารคดี	3	0.75	
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว			
น้อยกว่า 1,001 บาท	159	39.75	เฉลี่ย = 2,425.68 บาท
1,001 – 2,000 บาท	97	24.25	มากที่สุด = 20,000 บาท
2,001 – 3,000 บาท	66	16.50	น้อยที่สุด = 100 บาท
3,001 – 4,000 บาท	25	6.25	
มากกว่า 4,000 บาท	53	13.25	
ความประทับใจในการท่องเที่ยว			
ไม่มีสิ่งดึงดูดใจ	9	2.25	หมายเหตุ มีนักท่องเที่ยว
ความเงียบสงบของสถานที่	141	35.25	จำนวน 224 คน มีความ
แหล่งน้ำตก	53	13.25	ประทับใจมากกว่า 1 อย่าง
จุดชมวิวและทิวทัศน์ที่สวยงาม	263	65.75	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n=400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>ความประทับใจในการท่องเที่ยว (ต่อ)</u>			
พืชพรรณชนิดต่าง ๆ	77	19.25	
สภาพอากาศที่ดี	240	60.00	
สัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ	91	22.75	
อื่น ๆ (ผีเสื้อ)	14	3.50	
<u>การมีประสบการณ์การท่องเที่ยว</u>			
ไม่เคยมีประสบการณ์	202	50.50	
เคยมีประสบการณ์	198	49.50	
1 ครั้ง	56	14.00	เฉลี่ย = 4.70 ครั้ง
2 ครั้ง	55	13.75	มากที่สุด = 70 ครั้ง
3 ครั้ง	19	4.75	น้อยที่สุด = 1 ครั้ง
4 ครั้ง	16	4.00	
5 ครั้ง	10	2.50	
มากกว่า 5 ครั้ง	42	10.50	
<u>การเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์</u>			
<u>ทรัพยากรป่าไม้</u>			
ไม่เป็นสมาชิก	373	93.25	
เป็นสมาชิก	27	6.75	
กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	13	3.25	หมายเหตุ มีนักท่องเที่ยว
กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	2	0.50	จำนวน 8 คน เป็นสมาชิก
กลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่า	7	1.75	มากกว่า 1 กลุ่ม
กลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า	1	0.25	
กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์พืช	1	0.25	
กลุ่มเยาวชนป้องกันรักษาป่า	1	0.25	
กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	5	1.25	
กลุ่มเยาวชนดอกหญ้า	6	1.50	
และกลุ่มพิทักษ์พันธุ์นก			

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้สอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบริเวณพื้นที่อุทยานฯ ทั้งที่เป็นสิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เส้นทาง ป้ายสื่อความหมาย รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ จำนวน 16 รายการ ได้แก่ (1) ที่ทำการอุทยานฯ (เขาไม้รวก) (2) หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ที่ กจ.3 (ห้วยป่าเลา) (3) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (4) บ้านพักนักท่องเที่ยว (5) อาคารค่ายเยาวชน (6) ร้านอาหาร (7) ห้องน้ำ ห้องสุขา (8) ถังขยะ ที่ทิ้งขยะ (9) เติ้นท์เช่า (10) ลานกางเต็นท์ (11) ลานจอดรถยนต์ (12) ถนนในพื้นที่ (13) ทางเท้าเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ (14) ป้ายบอกเส้นทาง (15) เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ และ (16) ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ โดยในแต่ละรายการจะมีคำถามที่เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ แยกย่อยเป็นรายชื่อเพื่อให้นักท่องเที่ยวเลือกตอบตามความพึงพอใจของตนเองว่าอยู่ใน 5 ระดับ ที่กำหนดให้คำตอบแสดงระดับความพึงพอใจแต่ละข้อของนักท่องเที่ยวทุกคน นำมาหาค่าเฉลี่ยรายชื่อและค่าเฉลี่ยในภาพรวมของทุกข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่ได้กำหนดไว้ ก็จะสามารประเมินระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละด้านดังกล่าว รวมถึงระดับความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในทุกด้าน ในภาพรวมของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้ต่อไป

ในส่วนของคะแนนความพึงพอใจที่กำหนดไว้ทั้ง 5 ระดับ คะแนนความพึงพอใจสูงสุดที่มีความเป็นไปได้ของนักท่องเที่ยว คือ 465 คะแนน และคะแนนความพึงพอใจต่ำสุดที่มีความเป็นไปได้ของนักท่องเที่ยว คือ 93 คะแนน เมื่อรวมคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมทุกรายการ คะแนนดังกล่าวสามารถนำไปหาค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือที่มีปัจจัยอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนความพึงพอใจอยู่ในช่วงระหว่าง 317-390 คะแนน ร้อยละ 47.00 รองลงมาได้คะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 242-316 คะแนน ร้อยละ 41.75 และน้อยที่สุด ได้คะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 168-241 คะแนน ร้อยละ 3.00 ส่วน

คะแนนในช่วง 93-167 ไม่มีผู้ใดได้คะแนนอยู่ในช่วงนี้ ได้คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 325.91 คะแนน ได้คะแนนมากที่สุด 465 คะแนน และได้คะแนนน้อยที่สุด 201 คะแนน ซึ่งรายละเอียดของคะแนน ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แสดงไว้ในตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

คะแนนความพึงพอใจ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ	หมายเหตุ
93-167 คะแนน	-	-	เฉลี่ย = 325.91 คะแนน
168-241 คะแนน	12	3.00	มากที่สุด = 465 คะแนน
242-316 คะแนน	167	41.75	น้อยที่สุด = 201 คะแนน
317-390 คะแนน	188	47.00	
391-465 คะแนน	33	8.25	

เมื่อทำการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบทุกข้อของสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละรายการของนักท่องเที่ยวทุกราย เพื่อหาระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.50 และเมื่อจำแนกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ออกเป็นแต่ละรายการ ผลการศึกษาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.83 (2) ที่ทำการอุทยานฯ (เขาไม้รัก) มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.78 (3) บ้านพักนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.74 (4) ลานกางเต็นท์ มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.72 และ (5) ห้องน้ำห้องสุขา มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.66 และสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่ำสุด ได้แก่ ป้ายบอกเส้นทาง มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.22 ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับระดับคะแนน ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละประเภท และค่าเฉลี่ยหรือระดับความพึงพอใจในภาพรวม ได้แสดงไว้ในตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ที่ทำการอุทยานฯ (เขาไม้รัก)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.78	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	68	17.00	213	53.25	114	28.50	3	0.75	2	0.50	3.86	0.71
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	57	14.25	186	46.50	146	36.50	10	2.50	1	0.25	3.72	0.74
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพของธรรมชาติ	77	19.25	202	50.50	110	27.50	6	1.50	5	1.25	3.85	0.79
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสมถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	76	19.00	199	49.75	113	28.25	10	2.50	2	0.50	3.84	0.77
5. เป็นแหล่งรวมข้อมูล บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม	58	14.50	166	41.50	152	38.00	19	4.75	5	1.25	3.63	0.83
2. หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ที่ กจ.3 (ห้วยป่าเลา)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.64	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	49	12.25	209	52.25	134	33.50	6	1.50	2	0.50	3.74	0.71
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	39	9.75	195	48.75	148	37.00	16	4.00	2	0.50	3.63	0.73
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพของธรรมชาติ	42	10.50	205	51.25	141	35.25	10	2.50	2	0.50	3.69	0.71
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	50	12.50	174	43.50	154	38.50	20	5.00	2	0.50	3.63	0.78
5. เป็นแหล่งรวมข้อมูล บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม	45	11.25	143	35.75	179	44.75	29	7.25	4	1.00	3.49	0.83

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.83	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	91	22.75	191	47.75	107	26.75	10	2.50	1	0.25	3.90	0.78
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	81	20.25	183	45.75	121	30.25	14	3.50	1	0.25	3.82	0.80
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพสวยงามของธรรมชาติ	89	22.25	189	47.25	110	27.50	10	2.50	2	0.50	3.88	0.79
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	81	20.25	190	47.50	115	28.75	11	2.75	3	0.75	3.84	0.80
5. เป็นแหล่งรวมข้อมูล บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม	74	18.50	171	42.75	131	32.75	19	4.75	5	1.25	3.73	0.86
4. บ้านพักนักท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.74	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	67	16.75	200	50.00	115	28.75	15	3.75	3	0.75	3.78	0.79
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	62	15.50	187	46.75	133	33.25	17	4.25	1	0.25	3.73	0.78
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพสวยงามของธรรมชาติ	72	18.00	197	49.25	120	30.00	8	2.00	3	0.75	3.82	0.77
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	67	16.75	188	47.00	125	31.25	18	4.50	2	0.50	3.75	0.80
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	56	14.00	167	41.75	143	35.75	31	7.75	3	0.75	3.61	0.85
6. มีอัตราค่าเช่าที่เหมาะสม และมีรูปแบบตรงตามรสนิยม	58	14.50	139	34.75	131	32.75	62	15.50	10	2.50	3.43	1.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. อาคารถ่ายเยาเวชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.48	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	28	7.00	181	45.25	168	42.00	19	4.75	4	1.00	3.53	0.74
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	31	7.75	171	42.75	171	42.75	24	6.00	3	0.75	3.51	0.76
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ	35	8.75	176	44.00	160	40.00	26	6.50	3	0.75	3.54	0.77
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	30	7.50	166	41.50	170	42.50	31	7.75	3	0.75	3.47	0.78
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	29	7.25	148	37.00	183	45.75	36	9.00	4	1.00	3.41	0.79
6. มีห้องประชุม แหล่งความรู้ บริการข่าวสาร และมีนิทรรศการ	31	7.75	141	35.25	186	46.50	37	9.25	5	1.25	3.39	0.81
6. ร้านอาหาร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.33	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	31	7.75	137	34.25	182	45.50	43	10.75	7	1.75	3.36	0.84
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	32	8.00	134	33.50	183	45.75	43	10.75	8	2.00	3.35	0.85
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ	39	9.75	132	33.00	186	46.50	34	8.50	9	2.25	3.40	0.86
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	35	8.75	136	34.00	165	41.25	57	14.25	7	1.75	3.34	0.89
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	41	10.25	113	28.25	173	43.25	64	16.00	9	2.25	3.28	0.93
6. มีความหลากหลายของชนิดอาหาร เครื่องดื่ม และมีรสชาติดี	35	8.75	110	27.50	178	44.50	63	15.75	14	3.50	3.22	0.94

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. ห้องน้ำห้องสุขา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.66	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	87	21.75	168	42.00	117	29.25	21	5.25	7	1.75	3.77	0.91
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	72	18.00	169	42.25	135	33.75	20	5.00	4	1.00	3.72	0.85
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพของธรรมชาติ	78	19.50	171	42.75	130	32.50	16	4.00	5	1.25	3.75	0.86
4. มีลักษณะสะอาดเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	73	18.25	157	39.25	136	34.00	29	7.25	5	1.25	3.66	0.90
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	69	17.25	140	35.00	147	36.75	36	9.00	8	2.00	3.57	0.95
6. มีจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้งาน	69	17.25	136	34.00	127	31.75	45	11.25	23	5.75	3.46	1.08
8. ถังขยะ ที่ทิ้งขยะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.34	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน สะดวกต่อการใช้งาน	42	10.50	144	36.00	157	39.25	46	11.50	11	2.75	3.40	0.92
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	35	8.75	137	34.25	179	44.75	42	10.50	7	1.75	3.38	0.85
3. จัดตั้งไว้ในทำเลที่เหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพของธรรมชาติ	35	8.75	151	37.75	167	41.75	35	8.75	12	3.00	3.41	0.88
4. มีลักษณะน่าดูเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	39	9.75	131	32.75	166	41.50	54	13.50	10	2.50	3.34	0.92
5. มีจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้งาน	35	8.75	119	29.75	159	39.75	57	14.25	30	7.50	3.18	1.03

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
9. เต้นท์เช่า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.50	
1. มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย	48	12.00	151	37.75	173	43.25	23	5.75	5	1.25	3.54	0.82
2. รูปแบบ สี สันกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	51	12.75	151	37.75	172	43.00	21	5.25	5	1.25	3.56	0.83
3. มีลักษณะน่าดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	45	11.25	154	38.50	173	43.25	26	6.50	2	0.50	3.54	0.80
4. มีขนาดที่หลากหลาย เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท	48	12.00	142	35.50	175	43.75	28	7.00	7	1.75	3.49	0.86
5. มีจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้งาน	41	10.25	137	34.25	172	43.00	38	9.50	12	3.00	3.39	0.90
10. ลานกางเต็นท์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.72	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน	87	21.75	178	44.50	110	27.50	19	4.75	6	1.50	3.80	0.88
2. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีทัศนที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ	85	21.25	177	44.25	117	29.25	17	4.25	4	1.00	3.81	0.85
3. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	77	19.25	183	45.75	116	29.00	21	5.25	3	0.75	3.78	0.84
4. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	63	15.75	173	43.25	126	31.50	32	8.00	6	1.50	3.64	0.89
5. มีหลายจุด หลายรูปแบบ และมีความเพียงพอต่อการใช้งาน	72	18.00	144	36.00	132	33.00	38	9.50	14	3.50	3.56	1.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
11. ลานจอดรถยนต์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.36	
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน	50	12.50	145	36.25	135	33.75	61	15.25	9	2.25	3.42	0.97
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	47	11.75	142	35.50	143	35.75	58	14.50	10	2.50	3.40	0.96
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีวิวทัศนที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ	50	12.50	143	35.75	142	35.50	56	14.00	9	2.25	3.42	0.95
4. มีลักษณะนำดูเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	46	11.50	140	35.00	145	36.25	61	15.25	8	2.00	3.39	0.95
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	36	9.00	133	33.25	155	38.75	66	16.50	10	2.50	3.30	0.93
6. มีหลายจุด หลายรูปแบบ และมีความเพียงพอต่อการใช้งาน	36	9.00	131	32.75	137	34.25	74	18.50	22	5.50	3.21	1.02
12. ถนนในพื้นที่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.40	
1. สถานที่ก่อสร้างเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน	36	9.00	144	36.00	167	41.75	39	9.75	14	3.50	3.37	0.91
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	36	9.00	149	37.25	173	43.25	32	8.00	10	2.50	3.42	0.86
3. แนวการก่อสร้างเส้นทางผ่านวิวทัศนที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ	46	11.50	164	41.00	148	37.00	35	8.75	7	1.75	3.52	0.87
4. มีลักษณะนำดูเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	43	10.75	159	39.75	154	38.50	36	9.00	8	2.00	3.48	0.88

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
12. ถนนในพื้นที่ (ต่อ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. มีการจัดทำป้ายบอกเส้นทาง ป้ายจำกัดความเร็วไว้อย่างเหมาะสม	37	9.25	133	33.25	158	39.50	57	14.25	15	3.75	3.30	0.95
6. มีจุดที่พักรถที่จอดรถข้างทางที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	40	10.00	154	38.50	147	36.75	44	11.00	15	3.75	3.40	0.94
7. การก่อสร้างถนน ไม่มีการขุดหรือตัดดิน คงสภาพเดิมไว้ตามธรรมชาติ	46	11.50	132	33.00	163	40.75	46	11.50	13	3.25	3.38	0.94
8. มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เท่าที่จำเป็น และเพียงพอต่อการใช้งาน	40	10.00	134	33.50	168	42.00	47	11.75	11	2.75	3.36	0.91
13. ทางเท้าเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.43	
1. สถานที่ก่อสร้างเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน	39	9.75	150	37.50	176	44.00	35	8.75	0	0.00	3.48	0.79
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	32	8.00	152	38.00	182	45.50	34	8.50	0	0.00	3.46	0.76
3. แนวการก่อสร้างเส้นทาง ผ่านทิวทัศน์ที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ	33	8.25	161	40.25	169	42.25	35	8.75	2	0.50	3.47	0.79
4. มีลักษณะน่าดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	41	10.25	146	36.50	172	43.00	39	9.75	2	0.50	3.46	0.82
5. มีการเชื่อมโยงเส้นทางระหว่างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ไว้อย่างเหมาะสม	33	8.25	143	35.75	176	44.00	46	11.50	2	0.50	3.40	0.82
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	27	6.75	143	35.75	176	44.00	51	12.75	3	0.75	3.35	0.82
7. การก่อสร้างทางเท้า ไม่มีการขุดตัดดิน คงสภาพเดิมไว้ตามธรรมชาติ	36	9.00	136	34.00	187	46.75	39	9.75	2	0.50	3.41	0.81

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
14. ป้ายบอกเส้นทาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.22	
1. ติดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม สามารถมองเห็นได้ชัดเจน	38	9.50	119	29.75	154	38.50	80	20.00	9	2.25	3.24	0.95
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	31	7.75	109	27.25	188	47.00	63	15.75	9	2.25	3.23	0.88
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทัศนียภาพที่สวยงามของธรรมชาติ	36	9.00	123	30.75	172	43.00	64	16.00	5	1.25	3.30	0.89
4. มีลักษณะนำดูเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	33	8.25	123	30.75	169	42.25	66	16.50	9	2.25	3.26	0.91
5. มีการจัดทำป้ายจำกัดความเร็วไว้ควบคู่กันอย่างเหมาะสม	32	8.00	98	24.50	177	44.25	79	19.75	14	3.50	3.14	0.94
6. มีคุณภาพ คงทน สร้างความสะดวกสบายในการใช้งาน	31	7.75	106	26.50	172	43.00	72	18.00	19	4.75	3.15	0.96
15. เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.55	
1. เส้นทางเดินป่ามีระยะทางที่เหมาะสมต่อการศึกษาธรรมชาติ	50	12.50	188	47.00	138	34.50	23	5.75	1	0.25	3.66	0.78
2. เส้นทางเดินป่ามีความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	45	11.25	194	48.50	139	34.75	20	5.00	2	0.50	3.65	0.76
3. เส้นทางเดินป่าผ่านความหลากหลายของป่าและมีทัศนียภาพที่สวยงาม	40	10.00	180	45.00	158	39.50	21	5.25	1	0.25	3.59	0.75
4. เส้นทางเดินป่ามีลักษณะที่เหมาะสม ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	43	10.75	179	44.75	152	38.00	22	5.50	4	1.00	3.59	0.79

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก										Mean	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด		พึงพอใจมาก		พึงพอใจปานกลาง		พึงพอใจน้อย		ไม่พึงพอใจ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
15. เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ (ต่อ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. เส้นทางเดินป่ามีการจัดทำป้ายสื่อความหมายต่างๆไว้อย่างเหมาะสม	36	9.00	137	34.25	193	48.25	28	7.00	6	1.50	3.42	0.81
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น	35	8.75	129	32.25	192	48.00	37	9.25	7	1.75	3.37	0.84
16. ป้ายสื่อความหมายต่างๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.35	
1. ติดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม สามารถมองเห็นได้ชัดเจน	37	9.25	131	32.75	174	43.50	53	13.25	5	1.25	3.36	0.87
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	32	8.00	120	30.00	199	49.75	43	10.75	6	1.50	3.32	0.83
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ	33	8.25	138	34.50	186	46.50	40	10.00	3	0.75	3.40	0.81
4. มีลักษณะน่าดูเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน	32	8.00	130	32.50	188	47.00	43	10.75	7	1.75	3.34	0.84
5. สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ	33	8.25	129	32.25	191	47.75	44	11.00	3	0.75	3.36	0.81
6. มีคุณภาพคงทน มีประโยชน์ในการเป็นสื่อการเรียนรู้ทางธรรมชาติ	37	9.25	115	28.75	188	47.00	51	12.75	9	2.25	3.30	0.89
ค่าเฉลี่ย		12.07		38.53		38.81		8.94		1.65	3.50	

**ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี**

การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระแต่ละตัวออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมที่แตกต่างกัน หรือใช้ค่าเฉลี่ยของตัวแปรเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม (รายละเอียดของการแบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระ ได้อธิบายไว้ในแต่ละสมมติฐานตามลำดับ) จากนั้นจึงนำกลุ่มตัวแปรแต่ละตัวมาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในที่นี้ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้สถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ทั้งนี้ ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 ($\alpha = 0.05$) และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏผลดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศหญิง พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 183 คน และนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 217 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายกับที่เป็นเพศหญิง พบว่ามีค่าใกล้เคียงกันซึ่งมีค่าเท่ากับ 325.11 คะแนน และ 326.58 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ (probability) ของค่าสถิติ t-test หรือค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ 0.759 ($t = -0.310$) ซึ่งมีความมากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธนกร (2545) ที่ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
ชาย	183	325.11	47.83	-0.310	398	0.759
หญิง	217	326.58	47.64			

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุมาก โดยใช้ค่าเฉลี่ยของอายุที่มีค่าเท่ากับ 32.24 ปี เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย (อายุระหว่าง 12-32 ปี) มีจำนวน 219 คน และนักท่องเที่ยวที่มีอายุมาก (อายุระหว่าง 33-73 ปี) มีจำนวน 181 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกับที่มีอายุมาก พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุมาก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 327.66 คะแนน และ 323.78 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.419 ($t = 0.810$) ซึ่งมีความมากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น จึงอาจมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ รวมถึงความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานฯ ออกมาในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
น้อย	219	327.66	45.04	0.810	398	0.419
มาก	181	323.78	50.72			

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่ มีจำนวน 60 คน และนักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาแล้ว มีจำนวน 340 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่กับที่สำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ซึ่งมีค่าเท่ากับ 344.95 คะแนน และ 322.55 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ 0.001 ($t = 3.400$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย ประกอบกับมีข้อจำกัดด้านเวลา เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการเรียนหนังสือ นอกจากนี้ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาจากการอุปการะของผู้ปกครองแทบทั้งสิ้น จึงมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวหรือได้พบเห็นสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ต่าง ๆ น้อยกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จะมีอาชีพทำให้มีรายได้เป็นของตนเอง ทำให้มีโอกาสได้เดินทางไปท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ สามารถเปรียบเทียบสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ชัดเจน จึงมีผลให้ความพึงพอใจที่แสดงออกมาอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ดังนั้น สถานภาพการศึกษาของนักท่องเที่ยวจึงมีผลทำให้ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีที่แตกต่างกัน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการศึกษาแตกต่างกัน

สถานภาพการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
กำลังศึกษาอยู่	60	344.95	52.11	3.400	398	0.001
สำเร็จการศึกษาแล้ว	340	322.55	46.12			

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ (1) โสด (2) สมรส/อยู่ด้วยกัน (3) สมรส/แยกกันอยู่ และ (4) หม้าย/หย่าร้าง พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสในรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-4 มีจำนวน 242 139 11 และ 8 คน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสในรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-4 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 340.75 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรส/แยกกันอยู่ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 333.55 คะแนน กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 326.77 คะแนน และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 324.57 คะแนน ตามลำดับ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ F-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.732 ($F = 0.430$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อน และกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น จึงอาจมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ รวมถึงความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานฯ ออกมาในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน

สถานภาพสมรส	N	$\bar{X}$	S.D.	F	df	p
โสด	242	324.57	47.23	0.430	3	0.732
สมรส/อยู่ด้วยกัน	139	326.77	48.76			
สมรส/แยกกันอยู่	11	333.55	41.93			
หม้าย/หย่าร้าง	8	340.75	54.01			

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ (1) รับจ้างทั่วไป (2) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (3) พนักงานบริษัท และ (4) อาชีพอื่น ๆ (เกษตรกรรม ค้าขาย ทำธุรกิจส่วนตัว มัคคุเทศก์ สื่อมวลชน พนักงานธนาคาร และนักดนตรี) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-4 มีจำนวน 96 110 69 และ 125 คน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-4 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 331.92 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 326.30 คะแนน กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 323.65 คะแนน และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 318.75 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ F-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.318 ($F = 1.177$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	N	$\bar{X}$	S.D.	F	df	p
รับจ้างทั่วไป	96	323.65	45.13	1.177	3	0.318
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	110	331.92	53.38			
พนักงานบริษัท	69	318.75	42.01			
อาชีพอื่น ๆ	125	326.30	47.07			

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มาก โดยใช้ค่าเฉลี่ยของรายได้ที่มีค่าเท่ากับ 432,287.65 บาท เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย (มีรายได้น้อยกว่า 432,287.65 บาท) มีจำนวน 340 คน และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มาก (มีรายได้มากกว่า 432,287.65 บาท) มีจำนวน 60 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยกับที่มีรายได้มาก พบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้มาก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 326.26 คะแนน และ 323.93 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.728 ($t = 0.348$) ซึ่งมีความมากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกัน

รายได้	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
น้อย	340	326.26	47.77	0.348	398	0.728
มาก	60	323.93	47.44			

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ (1) ภาคเหนือ (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (3) ภาคกลาง และ (4) ภาคใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-4 มีจำนวน 22 30 299 และ 49 คน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-4 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 327.08 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 326.39 คะแนน กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 320.43 คะแนน และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 316.32 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ F-test ที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ 0.690 ($F = 0.490$) ซึ่งมีความมากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

ภูมิลำเนา	N	$\bar{X}$	S.D.	F	df	p
ภาคเหนือ	22	316.32	34.53	0.490	3	0.690
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	30	320.43	43.04			
ภาคกลาง	299	327.08	49.89			
ภาคใต้	49	326.39	41.59			

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้แก่ (1) กลุ่มครอบครัว (2) กลุ่มเพื่อน และ (3) กลุ่มอื่น ๆ (มาคนเดียว, กลุ่มที่สนะศึกษา, กลุ่มบริษัทที่ทำงาน, กลุ่มทัวร์นำเที่ยว, กลุ่มหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจจัดประชุม/สัมมนา และคู่รัก) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-3 มีจำนวน 139 226 และ 35 คน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-3 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มครอบครัว มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 328.52 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเพื่อน มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 324.89 คะแนน และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 322.09 คะแนน และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ F-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.690 ($F = 0.370$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	F	df	p
กลุ่มครอบครัว	139	328.52	48.05	0.370	2	0.690
กลุ่มเพื่อน	226	324.89	46.43			
กลุ่มอื่น ๆ	35	322.09	54.58			

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวเล็กกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวใหญ่ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีค่าเท่ากับ 9.09 คน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเล็ก (มีจำนวน 1-9 คน) มีจำนวน 242 คน และนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มใหญ่ (มีจำนวน 10-40 คน) มีจำนวน 158 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเล็กกับที่มีขนาดของกลุ่มใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มใหญ่ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มเล็ก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 331.60 คะแนน และ 322.19 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.053 ($t = -1.940$) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัว แทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
ขนาดกลุ่มเล็ก	242.00	322.19	44.83	-1.940	398	0.053
ขนาดกลุ่มใหญ่	158.00	331.60	51.34			

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการพักผ่อนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างแรมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างแรม มีจำนวน 19 คน และนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรม มีจำนวน 381 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างแรมกับที่พักค้างแรม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างแรม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่พักค้างแรม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 337.74 คะแนน และ 325.32 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.268 ($t = 1.110$) ซึ่งมีความมากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการพักผ่อนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการพักผ่อนแตกต่างกัน

ลักษณะการพักผ่อน	N	X	S.D.	t	df	p
ไม่พักค้างแรม (มาเช้าเย็นกลับ)	19	337.74	61.26	1.110	398	0.268
พักค้างแรม	381	325.32	46.92			

สมมติฐานที่ 11 นักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนต่าง ๆ ได้แก่ (1) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ (2) เพื่อหาประสบการณ์เพิ่มเติม (3) เพื่อหาความรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ (4) เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (5) เพื่อทำวิทยานิพนธ์ และ (6) เพื่อถ่ายทำสารคดี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-6 มีจำนวน 325 11 28 30 3 และ 3 คน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนต่าง ๆ ตามลำดับที่ 1-6 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อหาประสบการณ์เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 355 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อถ่ายทำสารคดี มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 352 คะแนน และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 340.63 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 6 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ F-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.001 ($F = 4.200$) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจาก (1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อหาประสบการณ์เพิ่มเติม อาจมีประสบการณ์ที่น้อยในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่กำลังศึกษาอยู่ จึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงดังกล่าว (2) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อถ่ายทำสารคดี และกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์

ของการมาเยือนเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจและชื่นชอบในสภาพทางธรรมชาติเป็นชีวิตจิตใจอยู่แล้ว ดังนั้น การที่นักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีสภาพเป็นป่าเขา มีสภาพความเป็นธรรมชาติตามที่ตนต้องการและชื่นชอบ จึงทำให้เกิดความพึงพอใจที่สูงมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มที่เหลืออื่น ๆ ดังกล่าว ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการมาเยือนของนักท่องเที่ยวมีผลทำให้ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการมาเยือน	N	$\bar{X}$	S.D.	F	df	p
พักผ่อนหย่อนใจ	325	323.85	45.11	4.200	5	0.001
หาประสบการณ์เพิ่มเติม	11	355.00	50.17			
หาความรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ	28	329.79	57.01			
ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	30	340.63	53.74			
ทำวิทยานิพนธ์	3	232.33	0.58			
ถ่ายทำสารคดี	3	352.00	49.52			

สมมติฐานที่ 12 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการมาท่องเที่ยวอุทยานฯ กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์ในการมาท่องเที่ยวอุทยานฯ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ฯ มีจำนวน 202 คน และนักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์ฯ มีจำนวน 198 คน ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ฯ กับที่เคยมีประสบการณ์ฯ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ฯ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์ฯ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 329.53 คะแนน และ 322.21 คะแนนตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบ

เปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่า p ของค่าสถิติ t-test ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.125 ($t = 1.540$) ซึ่งมีย่านค่ามากกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาในลักษณะของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัวแทบทั้งสิ้น ดังได้อธิบายเหตุผลไว้ในสมมติฐานที่ 4 ทำให้มีการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ไปในแนวทางเดียวกันได้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ประสบการณ์การท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
ไม่เคยมีประสบการณ์	202.00	329.53	49.14	1.540	398	0.125
เคยมีประสบการณ์	198.00	322.21	45.95			

ตารางที่ 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี

ตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาวิจัย	t-test	F-test	p
1. เพศ	-0.310		0.759
2. อายุ	0.810		0.419
3. สถานภาพการศึกษา	3.400		0.001
4. สถานภาพการสมรส		0.430	0.732
5. อาชีพ		1.177	0.318
6. รายได้	0.348		0.728
7. ภูมิลำเนา		0.490	0.690
8. ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว		0.370	0.690
9. ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว		-1.940	0.053
10. ลักษณะการพักผ่อน	1.110		0.268
11. วัตถุประสงค์ของการมาเยือน		4.200	0.001
12. ประสบการณ์การท่องเที่ยว	1.540		0.125

ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

จากคำถามปลายเปิดในตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลุ่ม ตัวอย่างได้แสดงข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่า จากนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 400 ราย มีนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามในส่วนนี้จำนวนทั้งสิ้น 214 ราย คิดเป็น ร้อยละ 53.50 และไม่ตอบคำถามในส่วนนี้ จำนวน 186 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.50 ซึ่งผู้วิจัยได้ รวบรวมประเด็นต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น ตลอดจนบ่งบอก ถึงความต้องการในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว และ ได้นำมาสรุปเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ควรสร้างให้มีห้องน้ำห้องสุขาเพิ่มเติม เพื่อความเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และควรใช้โถส้วมแบบโถสูงมีฝาปิด เพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (มีผู้เสนอแนะ 165 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.25)
2. ควรมีสถานที่กางเต็นท์ให้มากกว่านี้ ควรปรับปรุงถนนที่มีฝุ่นมากและปรับพื้นลานให้เรียบกว่านี้ พื้นที่กางเต็นท์ควรมีต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงา รวมถึงพื้นที่กางเต็นท์บนเขาพะเนินทุ่งมีพื้นที่น้อยเกินไป (มีผู้เสนอแนะ 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.75)
3. ควรสร้างสถานที่จอดรถยนต์เพิ่มเติมให้มีความกว้างขวาง ควรทำการขยายเส้นทางให้กว้างขวางขึ้นรถยนต์วิ่งสวนทางกันไม่สะดวก และควรมีรถจักรยานสำหรับเช่าไว้บริการนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งจัดทำสนามหรือลานกีฬาสำหรับเด็กไว้บริการ (มีผู้เสนอแนะ 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.50)
4. ควรมีภาชนะสำหรับทิ้งขยะตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มากขึ้น (มีผู้เสนอแนะ 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.75)
5. ควรมีป้ายบอกเส้นทาง ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ เพิ่มเติม สามารถสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย ปัจจุบันป้ายสื่อความหมายมีจำนวนที่น้อยเกินไป (มีผู้เสนอแนะ 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.75)
6. ควรจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว อำนวยความสะดวกตามแหล่งท่องเที่ยว และควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในรูปแบบแพคเกจนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์อุทยานตามสื่อต่าง ๆ และแจ้งค่าบริการต่าง ๆ อย่างชัดเจน (มีผู้เสนอแนะ 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.75)
7. ควรปรับปรุงด้านการให้บริการอาหารของร้านค้า และควรเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น และควรมีสินค้าที่หลากหลาย หรืออาจมีการบริการในลักษณะของร้านสะดวกซื้อ และมีจุดบริการโทรศัพท์สาธารณะเพิ่มเติม (มีผู้เสนอแนะ 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.00)
8. ควรมีรถยนต์ของทางอุทยานสำหรับอำนวยความสะดวกไปที่พักแรม จุดกางเต็นท์ และมีการเตรียมพร้อมไว้ให้บริการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน (มีผู้เสนอแนะ 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.25)

9. ควรจัดให้มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติที่เข้าถึงหรือสัมผัสกับธรรมชาติ สัตว์ป่า พรรณไม้ได้ใกล้ชิดกว่านี้ มีการเพิ่มป้ายบอกชื่อพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ สภาพเส้นทางควรมีสภาพที่เป็น ธรรมชาติอย่างแท้จริง และควรจัดหาจุดชมวิวเพิ่มเติม (มีผู้เสนอแนะ 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.25)

10. ควรมีมาตรการในการรักษาสภาพธรรมชาติไว้ ไม่ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก มากจนเกินความจำเป็น (มีผู้เสนอแนะ 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.00)

11. ควรจะคงสภาพถนนไว้ดั้งเดิมเพื่อเป็นการจำกัดความเร็ว และควรสร้างทางเดินเท้าคู่ขนาน กับถนนรถยนต์บริเวณกิโลเมตรที่ 15 ถึงกิโลเมตรที่ 18 (มีผู้เสนอแนะ 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.50)

12. ควรจัดสร้างบ้านพักให้มากกว่านี้ ปรับปรุงระบบน้ำ ไฟฟ้าให้สมบูรณ์ ห้องน้ำควรมีที่ แขนงเสื่อผ้า มีระบบทำน้ำอุ่น ที่วี ห้องโถงควรติดมุ้งลวดและมีพัดลมไว้บริการ รวมถึงราคาบ้านพัก ควรถูกลงกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันธรรมดา (มีผู้เสนอแนะ 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.75)

13. ควรมีการเข้มงวดในกฎระเบียบของทางอุทยานฯ เช่น ห้ามมีการนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาใน อุทยานฯ กำหนดเขตอุทยานฯ ให้เป็นเขตปลอดสุรา ปลอดเสียงรบกวน มีการตรวจเช็คนักท่องเที่ยว ที่เดินป่าไม่ให้มีการทิ้งขยะ เช่น ขวด ก่อ่งโฟม หรือภาชนะต่าง ๆ ในพื้นที่ป่า ควรเก็บกลับออกมา ให้หมด (มีผู้เสนอแนะ 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.75)

14. ควรปรับปรุงสภาพเส้นทางล่องเรืออย่างให้ความปลอดภัยมากขึ้น เนื่องจากมีตอไม้ อยู่ในลำน้ำเป็นระยะ ๆ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยวได้ (มีผู้เสนอแนะ 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.25)

15. ควรจะมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ รถยนต์ รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (มีผู้เสนอแนะ 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.25)

16. ควรจัดให้มีสถานีอามัหรือร้านขายยารักษาโรคในอุทยานฯ เพื่อไว้บริการนักท่องเที่ยว (มีผู้เสนอแนะ 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.25)

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 32.24 ปี เป็นผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เป็นอาชีพหลัก ไม่มีอาชีพรอง มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 432,287.65 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 301,556.25 บาทต่อปี มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่จังหวัดในภาคกลาง มีระยะทางการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานฯ เฉลี่ย 299.74 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มเพื่อน มีจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มเฉลี่ย 9.09 คน ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะเดินทาง มีการพักค้างแรม ส่วนใหญ่พักค้างแรมโดยการกางเต็นท์พักในอุทยานฯ มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ย 2,425.68 บาท มีความประทับใจในการที่อุทยานฯ มีจุดชมวิวและทิวทัศน์ที่สวยงาม และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.50 แสดงว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ของอุทยานฯ มีระดับความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.83 (2) ที่ทำการอุทยานฯ (เขาไม้รัก) มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.78 และ (3) บ้านพักนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ เท่ากับ 3.74

3. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สถานภาพการศึกษา และวัตถุประสงค์ของการมาเยือน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

1. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ควรดำเนินการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ ได้แก่ ถนนในพื้นที่ ลานจอดรถยนต์ ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ถึงขยะ ที่ทิ้งขยะ ร้านอาหาร ป้ายบอกเส้นทาง ตามความเหมาะสมให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดกับสภาพทางธรรมชาติ และความกลมกลืนกับสภาพทางธรรมชาติให้มากที่สุดด้วย

2. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มากขึ้น จนเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป โดยหาโอกาสทำการประชาสัมพันธ์ผ่านทางนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่มาใช้บริการในอุทยานฯ และในทางตรงกันข้าม ควรรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวที่เป็นประชาชนทั่วไปด้วย เพื่อให้งานในด้านการบริการของอุทยานแห่งชาติ สามารถสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวในภาพรวมให้มากที่สุด

3. เนื่องจากอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีสภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม หากหน่วยงานสถานศึกษามีความต้องการที่จะให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา มาเข้าค่ายหรือประกอบกิจกรรม ควรพิจารณาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นอันดับต้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการวางแผน หรือดำเนินการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานในอนาคตให้เป็นไปตามแนวทางการความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

2. ควรศึกษาหาแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่มีศักยภาพภายในพื้นที่ของอุทยานเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวให้กับทางอุทยานฯ และควรหาสถานที่กางเต็นท์เพิ่มเติมเพื่อรองรับให้กับนักท่องเที่ยวในอนาคตต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมป่าไม้. 2547. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504. แหล่งที่มา : <http://www.forest.go.th.>,
9 กันยายน 2547.

จิรพรรณ กาญจนจิตรา. 2540. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น. ภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราม
คำแหง, กรุงเทพฯ.

ชรีณี เดชจินดา. 2530. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดกาก
อุตสาหกรรมแขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดรรรชนี เอมพันธุ์ และสรเชษฐ์ เศรษฐมาศ. 2539. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. ภาควิชา
อนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ชนากร วิชัยกุล. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวภาพและการ
บริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิกร เกลี้ยงพิบูลย์. 2544. ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์
พุดแดง จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิวัติ เรืองพานิช. 2542. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักพิมพ์วีวีเอช,
กรุงเทพฯ.

นิตยา วิรุฬห์รัตน์. 2526. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการ
กลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญเรือง สายสร. 2518. **ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ.**
กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)
- ปรียาพร พรหมพิทักษ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. 2528. **การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย.** ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. 2530. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- พิทักษ์ ตรุษทิม. 2538. **ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการ
ของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตยานนาวา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภราเชช พัทธวิเชียร. 2527. **“การวางแผนพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว”.** รายงานการสัมมนาหัวหน้า
อุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ ครั้งที่ 1, 23 -30 กรกฎาคม 2527 กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
(อัคราณา)
- วิจิต อุกะโชค. 2545. **ความคาดหวังและพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
ล่องแก่งน้ำว่า อำเภอมะจิม จังหวัดน่าน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สุบงกช จงมีกร. 2526. **สถิติวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.** ภาควิชาสถิติ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. 2525 ก. **สิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกในการสื่อความหมาย.**
ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)

- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาส. 2525 ข. คำบรรยายวิชาการจัดการพื้นที่นันทนาการ. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาส และวสา สุทธิพิบูลย์. 2527. กลยุทธ์ในการวางแผนจัดการพื้นที่คุ้มครอง. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- เสรี เวชชบุษกร. 2527. แนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำนักอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน. 2535. แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน สำนักอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
- _____. 2543. สรุปรายงานสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ปี พ.ศ. 2526-2543. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน สำนักอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- _____. 2547. รายงานสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ประจำปี พ.ศ. 2546. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2527. หลักการจัดสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ. อักษรพิทยา, กรุงเทพฯ.
- Good.V.C. 1959. **Dictionary of Education.** Mc Graw-Hill Book, New York.
- Krech, D. and R.S. Crutchfield. 1948. **Theory and Problems of Social Psychology.** McGraw – Hill Book Company Inc.; New York.

Maslow, A.H. 1970. **Motivation and Personality**. Harper and Brothers.; New York.

Porter, L. and E.F. Lawler. 1968. **Managers attitudes toward interaction episode**. Journal of Applied Psychology. 51(12) : 1968

Tiffin, J. and E.J. Mc Cormick. 1968. **Industrial Psychology**. 5th ed., George Allen & Urwin Ltd., London.

Yamane ,T. 1973. **Statistics ; An Introductory Analysis** ^{3rd} Ed., Harper International Edition. Tokyo.

ภาคผนวก

เลขที่แบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการวิจัยเรื่อง
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี นับว่าเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็นอุทยานที่มีความงดงามและมีความหลากหลายทางด้านพันธุ์พืชและสัตว์ป่า ประกอบกับเป็นอุทยานแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก ดังนั้น ย่อมที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลาเป็นจำนวนมาก สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน คือ การได้รับการบริการที่ดีและความประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ สิ่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสเมื่อเข้ามาเยี่ยมชม นั่นคือ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานฯ ดังนั้น การสอบถามข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ยังเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เกี่ยวกับเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งท่านเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในฐานะที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา ผลของการวิจัยจะสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปประกอบการพิจารณาพัฒนา แก้ไข และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานในอนาคตให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและตรงตามความพึงพอใจต่อไป ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความพึงพอใจของท่านที่เป็นจริง

และในท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากทุกท่านเป็นอย่างดี และใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านมาล่วงหน้า ณ โอกาสนี้ด้วย

นายมาโนช การพนักงาน

นิสิตโครงการปริญญาโทภาคพิเศษ รุ่นที่ 7

สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ _____ ปี (ระบุอายุเต็มนับเป็นปี)
3. ระดับการศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ
 เรียนหนังสือ กำลังศึกษาอยู่ชั้น/ระดับ _____
 จบการศึกษาชั้น/ระดับ _____
4. สถานภาพการสมรสของท่าน
 โสด สมรส/อยู่ด้วยกัน
 สมรส/แยกกันอยู่ หม้าย/หย่าร้าง
5. ท่านประกอบอาชีพใดเป็นอาชีพหลัก (อาชีพประจำที่สร้างรายได้หลักให้กับท่าน)
 ไม่มีอาชีพหลัก (กำลังศึกษาอยู่/ว่างงาน)
 มีอาชีพหลัก ได้แก่
 เกษตรกรรม ค้าขาย
 รับจ้างทั่วไป รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 ธุรกิจส่วนตัว อื่น ๆ (ระบุ) _____
6. ท่านประกอบอาชีพใดเป็นอาชีพรอง (อาชีพที่สร้างรายได้เสริมให้ท่าน)
 ไม่มีอาชีพรอง (กรณีที่กำลังศึกษาอยู่หรือว่างงาน ให้ถือว่าไม่มีอาชีพรองด้วย)
 มีอาชีพรอง ได้แก่
 เกษตรกรรม ค้าขาย
 รับจ้างทั่วไป รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 ธุรกิจส่วนตัว อื่น ๆ (ระบุ) _____
7. รายได้ของท่านในรอบปีที่ผ่านมา โดยที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น
 มีรายได้รวมเป็นเงินประมาณ _____ บาท
8. รายจ่ายของท่านในรอบปีที่ผ่านมา รวมเป็นเงินประมาณ _____ บาท
9. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในภูมิภาคและอยู่ในจังหวัดใด
 ภาคเหนือ จังหวัด _____
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด _____
 ภาคกลาง จังหวัด _____
 ภาคใต้ จังหวัด _____

10. ระยะทางในการเดินทางจากภูมิลำเนาหรือที่ตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของท่าน จนถึงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คิดเป็นระยะทางรวมทั้งสิ้นประมาณ _____ กิโลเมตร
11. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ท่านเดินทางมาในลักษณะของกลุ่มท่องเที่ยวประเภทใด (เลือกตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้น)
- ท่องเที่ยวคนเดียว
- ท่องเที่ยวกับกลุ่มครอบครัว
- ท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูง
- ท่องเที่ยวในรูปแบบทัศนศึกษาที่สถานศึกษา
- ท่องเที่ยวกับบริษัทที่ทำงาน
- ท่องเที่ยวในรูปแบบกลุ่มทัวร์นำเที่ยว
- ท่องเที่ยวกับหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจที่จัดประชุม/สัมมนา
- อื่น ๆ (ระบุ) _____
12. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ท่านหรือกลุ่มของท่านมีผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มรวมจำนวนทั้งสิ้น _____ คน
13. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ท่านหรือคณะของท่านใช้พาหนะประเภทใดในการเดินทาง
- รถจักรยานยนต์ส่วนตัว
- รถยนต์ส่วนตัว
- รถโดยสารประจำทาง
- รถยนต์บริษัททัวร์ (รถโดยสารปรับอากาศ)
- รถยนต์เช่า (รถตู้เช่า/รถยนต์โดยสารเช่า/รถโดยสารประจำทางเช่า)
- รถยนต์ของทางราชการ (ทุกชนิด)
- อื่น ๆ (ระบุ) _____
14. ระยะเวลาของการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานของท่านหรือกลุ่มท่านในครั้งนี้ มีระยะเวลาหรือจำนวนคืนที่พักแรมประมาณเท่าใด
- เดินทางมาเช้าเย็นกลับ ไม่พักค้างคืน (1 วัน)
- มีระยะเวลามากกว่า 1 วัน พักค้างคืน (ระบุจำนวนวัน) _____ วัน
15. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ท่านพักค้างคืนที่ใดหรือพักค้างในลักษณะใด
- ไม่พักค้าง
- กางเต็นท์พักในอุทยานฯ
- พักค้างบ้านพักของอุทยานฯ
- พักบ้านญาติ
- อื่น ๆ (ระบุ) _____

16. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ท่านมีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสิ่งใด (ให้เลือกตอบวัตถุประสงค์หลักเพียงข้อเดียว)
- พักผ่อนหย่อนใจ
- ศึกษาหาประสบการณ์เพิ่มเติม
- ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสภาพทางธรรมชาติ
- ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ศึกษาดูงานนอกสถานที่
- ประชุม/สัมมนาของหน่วยงานราชการ
- ไม่มีวัตถุประสงค์หลัก เป็นเพียงเส้นทางผ่านเท่านั้น
- อื่น ๆ (ระบุ) _____
17. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ เมื่อคิดรวมค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ในการเดินทาง ได้แก่ ค่าอาหาร ค่ารถ ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ _____ บาท
18. การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ มีสิ่งใดในพื้นที่อุทยานฯ ที่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้ท่านมาท่องเที่ยว
☐ ไม่มีสิ่งดึงดูดใจ	☐ ความเงียบสงบของสถานที่
☐ แหล่งน้ำตก	☐ จุดชมวิวและทิวทัศน์ที่สวยงาม
☐ พืชพรรณชนิดต่าง ๆ	☐ สภาพอากาศที่ดี
☐ สัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ	☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____
19. ในอดีตที่ผ่านมาท่านเคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจานมาก่อนบ้างหรือไม่
- ไม่เคยมีประสบการณ์
- เคยมีประสบการณ์ โดยเคยเดินทางมาท่องเที่ยว จำนวน _____ ครั้ง
20. ปัจจุบันท่านได้เป็นสมาชิกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บ้างหรือไม่
- ไม่ได้เป็น
- เป็น โดยเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	☐ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
☐ กลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่า	☐ กลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.)
☐ กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์พืช	☐ กลุ่มเยาวชนป้องกันรักษาป่า (ยชป.)
☐ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	☐ กลุ่มอื่น ๆ (ระบุ) _____

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง 1. โปรดอ่านข้อคำถามแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจของท่านที่มีต่อ
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละประเภทในภาพรวม ของอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในแต่ละข้อเพียงข้อละคำตอบเดี๋ยวนั้น และขอความ
กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

21. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก/ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	ไม่พึงพอใจ
ที่ทำการอุทยานฯ (เขาไม้รวก)					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. เป็นแหล่งรวมข้อมูล บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม					
หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ที่ กจ.3 (ห้วยป่าเลา)					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. เป็นแหล่งรวมข้อมูล บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม					
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. เป็นแหล่งรวมข้อมูล บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม					

21. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก/ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	ไม่พึงพอใจ
บ้านพักนักท่องเที่ยว					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
6. มีอัตราค่าเช่าที่เหมาะสม และมีรูปแบบตรงตามรสนิยม					
อาคารค่ายเยาวชน					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
6. มีห้องประชุม แหล่งความรู้ บริการข่าวสาร และมีนิทรรศการ					
ร้านอาหาร					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
6. มีความหลากหลายของชนิดอาหาร เครื่องดื่ม และมีรสชาติดี					
ห้องน้ำ ห้องสุขา					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
6. มีจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้งาน					

21. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก/ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	ไม่พึงพอใจ
ถังขยะ ที่ถังขยะ					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม มีคุณภาพ คงทน สะดวกต่อการใช้งาน					
2. รูปแบบ ขนาด สี สัน วัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. จัดตั้งไว้ในทำเลที่เหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะนำดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้งาน					
เดินที่เข้า					
1. มีคุณภาพ คงทน ให้ความสะดวกสบาย					
2. รูปแบบ สี สันกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. มีลักษณะนำดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
4. มีขนาดที่หลากหลาย เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท					
5. มีจำนวนที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้งาน					
ลานกางเต็นท์					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน					
2. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีทิวทัศน์ที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ					
3. มีลักษณะสะอาด เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
4. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
5. มีหลายจุด หลายรูปแบบ และมีความเพียงพอต่อการใช้งาน					
ลานจอดรถยนต์					
1. สถานที่ตั้งเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน					
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีทิวทัศน์ที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ					
4. มีลักษณะนำดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
6. มีหลายจุด หลายรูปแบบ และมีความเพียงพอต่อการใช้งาน					

21. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก/ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	ไม่พึงพอใจ
ถนนในพื้นที่					
1. สถานที่ก่อสร้างเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน					
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. แนวการก่อสร้างเส้นทาง ผ่านทิวทัศน์ที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ					
4. มีลักษณะนำดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดทำป้ายบอกเส้นทาง ป้ายจำกัดความเร็วไว้อย่างเหมาะสม					
6. มีจุดที่พักรถชั่วคราว ที่จอดรถข้างทางที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
7. การก่อสร้างถนนไม่มีการขุดหรือตัดดิน คงสภาพเดิมไว้ตามธรรมชาติ					
8. มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เท่าที่จำเป็น และเพียงพอต่อการใช้งาน					
ทางเท้าเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ					
1. สถานที่ก่อสร้างเหมาะสม ให้ความสะดวกสบายต่อการใช้งาน					
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. แนวการก่อสร้างเส้นทาง ผ่านทิวทัศน์ที่สวยงามของสภาพธรรมชาติ					
4. มีลักษณะนำดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการเชื่อมโยงเส้นทางระหว่างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ไว้อย่างเหมาะสม					
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
7. การก่อสร้างทางเท้าไม่มีการขุดตัดดิน คงสภาพเดิมไว้ตามธรรมชาติ					
ป้ายบอกเส้นทาง					
1. ติดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม สามารถมองเห็นได้ชัดเจน					
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะนำดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. มีการจัดทำป้ายจำกัดความเร็วไว้ควบคู่กันอย่างเหมาะสม					
6. มีคุณภาพ คงทน สร้างความสะดวกสบายในการใช้งาน					

21. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก/ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	ไม่พึงพอใจ
เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ					
1. เส้นทางเดินป่ามีระยะทางที่เหมาะสมต่อการศึกษาธรรมชาติ					
2. เส้นทางเดินป่ามีความกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. เส้นทางเดินป่าผ่านความหลากหลายของป่า และมีทิวทัศน์ที่สวยงาม					
4. เส้นทางเดินป่ามีลักษณะที่เหมาะสม ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. เส้นทางเดินป่ามีการจัดทำป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ไว้อย่างเหมาะสม					
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เหมาะสมครบถ้วนเท่าที่จำเป็น					
ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ					
1. ติดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม สามารถมองเห็นได้ชัดเจน					
2. รูปแบบ ขนาด และวัสดุที่ใช้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไม่ปิดบังทิวทัศน์สวยงามของธรรมชาติ					
4. มีลักษณะน่าดู เหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับจุดหมายของการใช้งาน					
5. สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ					
6. มีคุณภาพ คงทน มีประโยชน์ในการเป็นสื่อการเรียนรู้ทางธรรมชาติ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง โปรดระบุข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ตามความคิดเห็นและความต้องการของท่าน

22. โปรดระบุความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านอย่างอิสระ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

---

23. โปรดระบุถึงความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-สกุล	นายมาโนช การพนักงาน
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 21 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2495
สถานที่เกิด	ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. (การจัดการการก่อสร้าง) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (พ.ศ. 2525)
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ระดับ 8 สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 3 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 3 กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม